

Uj találmány!

Minden eddig ismert írás, rajz, terv, hangjegy, stb. sokszorosítási mód között a leggyorsabb, legtisztább és legolcsóbb eszköz a csász. kir. kizárólag szabadalmazott

Phönix sokszorosító lapok.

(KOMÁROMY M. szabadalma.)

Ezek mellé nemcsak a tinta maradvány kimosásának szükséges elesei, de mit semmi más közzétek lehetővé teszik, két illetve négy tele írt iv-oldalt együttes sokszorosítását. Egy és ugyanazon lap felületére egész terjedelmében, 12-15-ször használható újból, mindenkor 60-80 tiszta másolatot ad és így összesen 1000 felül. — A közgyűmi delegációk üléséi alkalmával a Phönix lapok a legjobb eredménnyel alkalmaztattak.

Az árak laponként:

- 1. sz. Nyolczadrét 16-24 cm. — 40
- 2. sz. Negyedréte 25-32 cm. — 70
- 3. sz. Bélyegnagy 24-37 „ — 80
- 4. sz. Nagy íródal 28-45 „ — 1,20
- 5. sz. Mediana 32-48 „ — 1,50
- 6. sz. Bély. egész iv 36-44 „ — 1,70
- 7. sz. N. íródal „ 44-54 „ — 2
- 8. sz. Mediana „ 48-61 „ — 2,50

Phönix-tinták:

üvegenként és pedig: viola, 40 kr. vörös, zöld, kék és fekete 50 kr.

Leírások és árjegyzékek kívánatra mindenkinék ingyen és bérmentve, szívesen megküldetnek.

Leírások és árjegyzékek kívánatra mindenkinék ingyen és bérmentve, szívesen megküldetnek.

Egyedüli főraktár: SEEFELNER J. L.

Budapest, IV., váci utca 9.

m. kir. udvari papir-, rajz- és festőszer-kereskedése

Édeskuty L.,

magy. kir. udvari ásványviz-szállító,

európai gyógyfürdők és ásványvíz-források vezérigénye

Budapesten, Erzsébet-tér 7-ik szám.

Természetes ásványvizek és forrástermékek telepe.

Főraktára:

Adelheid, Bártfa, Bikszád, Billin, Borszék, budai keserűvíz-források, Buzsák, Carlsbad, Cigelka, Csiz, Franzensbad, Előpatak, Ems, Friedrichshall, Fűrés, Giesshüll, Gleichenberg, Hall, Igmand, Johannsbrunn, Ivánda, Kissing, Klausen, Koritnica, Lippik, Lubló, (Luh) Margit-forrás, Lühásovitz, Marienbad, Német-Keresztur, Olenyova, Parád, Prehla, Püllna, Pymont, Radein, Rohitsch, Saidschitz, Schwabach, Selters, Spa, Sulguli, Szántó, Sillács, Szolva, Szulin, Tarasp, Vichy és Wildungeni forrásoknak.

Ezen régi czég, valamint az orvos urak, úgy a t. cz. közönség bizalmát bírván, gyors fogyasztásnak örveid, minek folytán azon helyzetben van, hogy mindenkor friss töltési vizekkel szolgálhat.

Az ásványvizek valódisága és frissesége tekintetében, a készletek a városi főorvos ellenőrzése alá vannak helyezve.

Árjegyzékkel kívánatra ingyen szolgálunk.

Ásványvíz-ivóhely.

A közelékvő kellemes sétáló hely és fűzetlen tett készület nagy alkalmat nyújtand az ásványvíz gyógyhasználatára.

Marienbadi, (Luh) Margit-forrás, seltersi, koritnicai, budai keserűvízzel és karlsbadival (ex utóbbi melegítve) pohárszáma is szolgálunk.

Kárpáti mell-thea és kárpáti növénynedv,

Maléter Vilmostól.

biztos szer tüdő-, mell-betegség, köhögés rekedtség gyomorgyöngöség ellen Kárpáti mell-thea. Egy csomag 50 kr. növény nedv. Egy üveg 50 kr.

Kárpáti marhapor,

lovak, szarvasmarha és juhok számára, mint minden marha betegség ellen kitűnő szer. Egy kis csomagok ára . . . 35 kr. Egy nagy csomag ak ára . . . 70 kr.

Valódi minőségben kapható csakis

MALETER ALBERT,

gyógytárban, Rozsnyón.

GICHTFLUID

von FRANZ JOH. KWIZDA K.K. HOFLEFERANT.

Evek sora óta kipróbálva mint kitűnő szer közzvény és ízületi betegségek, az izmok és idegek feszvénye, térítési futasok, zúzódások, a bőr érzéketlensége, tarlós helyi göresök (lábikragöres), idegfájdalmak, a hosszú ideig tartó bekötések által származott dagadtok ellen; főként pedig nagyobb fáradságok és foglások előtti és utáni erősítésre, stb., valamint aggkorban beállott erőtlenségre.

Valódi minőségben a következő gyógytárakban: Budapestben Török József, Eszéken Dienes S. G. Pozsonyban Pistorý Bádog, Nagy-Szebenben Morscher W. F. Zágrábjában Mithbach Zsigmond.

Főraktár Kwizda Ferencz János,

csász. kir. udvari szállító- és kerületi gyógyszerésznél, Keresztúrban, Ára egy üvegnek 1 frt o. ó.

Ezenkívül a koronaországok valamennyi város és mező városában léteznek raktárak, melyek időnként a vidéki lapok útján közhírré tétetnek.

Nyujtsunk kezét a szerencsének!

400,000 márka

Főnyereményt nyújt kedvező esetben a legújabb nagy pénz-sorsolás, mely a magas kormánytól engedélyt s védelmet nyert. Ezen új tervezetnek előnyös beosztása a játék, mely mint kevésbé hosszú időtartam alatt 7 kisorsolásban 45,200 nyereményt jónak eldöntés alá, melyek közt vannak főnyeremények összesen 400,000 márkáig, különlegesen pedig

1 nyeremény a M. 250,000	1 ny. nyeremény a M. 12,000
1 nyeremény a M. 150,000	24 nyeremény a M. 10,000
1 nyeremény a M. 100,000	4 nyeremény a M. 8000
1 nyeremény a M. 60,000	52 nyeremény a M. 5000
1 nyeremény a M. 50,000	68 nyeremény a M. 3000
2 nyeremény a M. 40,000	214 nyeremény a M. 2000
2 nyeremény a M. 30,000	331 nyeremény a M. 1000
5 nyeremény a M. 25,000	673 nyeremény a M. 500
2 nyeremény a M. 20,000	950 nyeremény a M. 300
12 nyeremény a M. 15,000	25,150 nyeremény a M. 135 stb.

A nyeremény húzások természeténél hivatásból vannak megválasztva. Ezen nagy, az állam által biztosított pénz-sorsolás legkülönösebb első nyereszenyhuzására

1 egész eredeti sorsjegy csak 6 márka, vagy frt 3 1/2 o. ó.
1 fél „ „ „ 3 „ „ „ 1 1/4 „ „
1 negyed „ „ „ 1 1/2 „ „ „ 90 kr. „ „

Minden megbízás az összeg beküldése, utánvét, vagy postal belkérés mellett rögtön a legnagyobb gondossággal teljesíthető, a mindenképp saját kezébe kapja tolnak az állam címzetté elállított eredeti sorsjegyet.

A megrendelésekhez, a megkívántat hivatásos tervezetek ingyen mellé eljuttatnak és minden húzás után megküldjük érdeklőteinknek fölszólítás nélkül a hivatalos sorozatokat. A nyeremények kifizetése mindig pontosan a Nemzeti Jótállás mellett történik és közvetlenül küldhetjük meg vagy az érdeklőteink kívánatra Ausztria-Magyarország minden nagyobb helyen létező összeköttetések által elintéztetjük.

Gyűjtődnek mindig kegyelve volt a szerencse által, és érdeklőteinknek gyakran a legnagyobb nyereményeket ísítettük ki, többi között 250,000, 225,000, 150,000, 80,000, 60,000, 40,000 stb. márkáig.

Előrelátható, hogy ilyen legszállásabban alapra fektetett vállalat mindenfélő a leghatározottabban részvétnékn fog örveidnek, és kérjük tehát, hogy minden megbízásnak elégét tesszünk; a megrendeléseket minél előbb, mindenesetre pedig f. évi május 15-ikéig, hozzánk beküldeni!

Kaufmann & Simon Bank- und Wechselgeschäft in Hamburg.

Vétele és eladása mindennemű Állami közelevényeknek, vasúti részvények és kölcsön-sorsjegyeknek.

U. i. Ezennek köszönhetően mondunk az irántunk eddig mutatott bizodalomért, és a midőn az új sorsolás kezdődésének részvételét ajánljuk, kijelentjük miszerint ezután is fő törekvésünk lenni, fő yrtani pontos és szilárd mozdulat által tisztelt megrendelőteinknek teljes melegezését kiérdemelnünk.

Asztalos és kárpitos

Butorok

újhasznosoknak, vendéglő, fürdőintézetek és nyári-lakások tulajdonosainak készpénzfizetés mellett szállítunk: 5812

1 hálószoba-butorzatot, mely áll 2 ruhakomolyból, a egy 2-jelű szeszény és 1 mosdó szeszényből, vesett munka 80, 105, 130, 150 és 200 forint, a legfinomabb rakott munka 220, 250, 300, 400 frt, a legfinomabb.

1 étterem-butorzat 1 kredencia, 1 francia asztal, 6 ebédlő-szék, 1 pamak, 1 tükör 100 frt, 130, 200 frt, rakott munka 300 frt, 350, 400 frt, tölgyfa 500, 600, 700 frt

Salon-butorzat, saját gyártmány: 1 rips garnitúra . . . 100-120 frt 1 szőnye garnitúra . . . 120-200 „ 1 helyem garnitúra . . . 140-200 „ 1 bouret garnitúra . . . 150-200 „ 1 francia garnitúra . . . 250-300 „

Továbbá elvállalunk függöny- és redőnyöszeket. Nagy raktár tükör, hajlított nádszékék, Valamennyi budai minden kigondorható esztendőlyos munkákból. Vidéki megbízások utánvét mellett is teljesítetnek.

Oppodi és Ellenberger.

Budapest, Deák-utca 5. sz. I. emelet.

VASÁRNAPI UJSÁG

Közlését fültételek: VASÁRNAPI UJSÁG és / egész övre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre . . . 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: / egész övre 8 frt félévre . . . 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egész övre 6 frt félévre . . . 3 * Külföldi előfizetéseket a postaiag meghatározott vidéki is osztalás.

17-ik szám. 1880. BUDAPEST, ÁPRIL 25. XXVII. évfolyam.

AZ ANGOL VÁLASZTÁSOK.

Sajátságos az angol ember. Nem hiába veszi a hazáját minden oldalról tenger körül, de olyan is a vére, mint akár a halé. A mellé csapott bomba égő kanóczánál szivarra hujtani még csak nem is nagy bátorság nála s hidegverrel tudja nézni, hogyan ég a löporos hordába dugott gyertya lejjebb-lejjebb. Egész közmondásossá vált már az a flegma, az a

közöny, melylyel a világ folyását, sőt az őt közleről érdeklő dolgokat nézi. Ki hinné, hogy van idő, mikor ez a jeges állapot nála is fölolvad, s az előbb hideg angol maga lesz a sziporkázó bomba s a fölrobbanni kész puskapor. Pedig van így idő: a választások ideje. Hiszen mi nálunk is zajosabb ilyenkor a világ s némely helyen hegyen-völgyön van lakodalom. Hat még milyen volt a tyukodi ölmos argumentumok idejében. De mi az az angol választásokhoz képest!

Ha nem tudnók, hogy Albion polgárait ilyenkor az a tudat hatja át, hogy ők a legfőbb felségjogok osztályosai, hogy kezükben van a világ egyik leghatalmasabb államának, ez állam vezérlő férfainak sorsa, s ők vannak hivatala szavazatukkal kijelölni a követendő politika főbb irányait s ez a tudat teszi oly mámorosokká: bizony azt kellene hinnünk, hogy az egész Britannia, a legelső miniszterétől a legutolsó targonczásig, apraja-nagyja, férfia, nője mind egy summában, ha nem is bolondult meg egészen, de — isten bocsá! — legalább is be méltóztatott rugni.

Dr. Lengyel F. nyir-balzsama.

Már a nővény név, mely a nyirből ha annak törszet megfür ak, kifolyás, ember emlékezet óta a legkitűnőbb szepítő-szernek van hasznára; ha pedig a nedv a fűtálló utáni használatát megújít 1 frt 50 kr

Valódi minőségben szállítjuk Budapestben, Török József, gyógyszerész, király-utca 12.; Pozsonyban Pistorý Bádog, Mihálykapu; Temesvárott Tarcsai István. 5824

Valódi keleti haj- és szakáll-festőszer

megszült barna és fekete hajnak előbbi termézet színtől visszavonja, vörög vagy szőke haját tetészet szerint barnára vagy sötétfehérre fest. Ára 3 frt 20 kr. o. ó. A postán küldésnél ez magos és az árszáma 20 kr. 15b beküldetnek. Főraktár, hova minden megrendelés intézendő: REISS B. urnál Budapest, király-utca 47. sz. I. emelet. 5640

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ-FORRÁS

Elismert mint leghatározottabban valamennyi keserűvíz közzít.

Dr. Leube W. belgyógyászatanár, Erlangenben. „Nem okoz kellemetlen mellékhatást, ha nagyobb adagban vétetik. Sőt még oly esetekben is, hol a bélyékkártya iszagtott, e via fájdalom nélküli székletet okozott.” 5811

Dr. Korányi Frigyes, tanár és kir. tanácsos Budapestben. „Különösen az által tüklik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízlésű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést.”

Dr. Gebhardt Lajos, tanár és a Szt. Rókus köz-kórház igazgatója, Budapestben. „Különösen az által tüklik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízlésű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést.”

Dr. Kiss Sándor, a Szt. János köz-kórház igazgatója, Budapestben. „Különösen az által tüklik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízlésű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést.”

Ezen víz kapható minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben és a forrásigazgatónál Budapestben.

14 nap alatt

megszüntet a világhírű Dr. RIX-féle eredeti Pasta Pompadour minden tisztálanságot az arcon, ugyanint: szepítőt, májfoltokat, pörpöcséket, bőrtüköt himlőhelyet, ragyát, vörös orrot. A bőrnék puha, bársonyszerű külsőt kölcsönöz. Az eladás jótállás mellett történik, s ha a pasta nem lenne hatásos, a pénz minden nehézség nélkül visszaadatik, 1 serleggel, használati utasítással, 1 fit 50 kr. Kapható RIX VILMA, dr. Rix Adalbert özvegyénél, Bécsben, Stadt. Adalgasse 12. I. Stock. 6729

GLADSTONE MIDLOTHIANBAN. HARTINGTON BLACKBURNBAN.

Hartington — 6,682
Grafton — 6,513
Ercyod — 5,231
Starkie — 5,185

ORVOSI MŰTÉTEK SŰRITETT GÁZKOKAL.

A „HASSZÓB“ (ALGIRI MESEMONDÓ). — BOULANGER KÉPE.

nyában járnak. Mellök domboru, idomos, de nem értik a mesterséget, hogy kérkedjenek vele. Szájok csókra termett, piciny, szép metszetű s a leányoknál szép fehér fogsor emeli kellemes hatását; de a nő, mihelyt férjhez megy, épen

zik a legyező. Ha férjét kiszolgálja, — a mi tisztéhez tartozik, — azt mindig hízogó kedvességgel teszi. Ő szokta mulattatni a férfiakat, nem megfordítva. E végből megtanul hangszeren játszani, enekelni, s néha táncolni is.

vendéget fogad: mégis sokkal tartózkodóbb és otthon ülőbb, mint a mi nőink. Munkát végez, főz, varr, sző, takarít, gyermekeit ápolja, néha ír, olvas, zenél, rajzol, híméz, s ha egyéb dolga nincs, teát iszik és apró pipából finom dohányt

JAPÁNI NŐK.

székere kénytelen festeni fogát. Hogy miért? ki tudná! A divat erre a kérdésre ritkán ad feleletet. A japán nő, kivált a jobb esadabeli, rendszeren nem csak csinos, de kedves is. Mozdulataiban sok a kellem. Kezéből soha sem hiány-

A leány a házban nevelkedvén, férjhezmenetele után is házias, családias. Nincs ugy elzárva a külvilágtól, mint a mohamedán nő, nincs is a négy fal közé kárhóztatva, mint a kínai asszony, szabadon jár utcán, látogatóba,

szi. Templomba gyakran, temetőbe még többször jár, hová kedvesei sírjára gyakran visz friss virágot. Színházba jární, ajándékot kapni és adni a japán nő sem kevesebb szeret, mint az európai. Ha látogatóba megy, nem hintóba, ha-

nem hordozó székbe ül, úgy vitéti magát eselédai vállán. Vagy pedig meggyalogsz, s a nő eseléd viszi utána a papirosból készült nagy napernyőt.

A japáni nők öltözkése sokban hasonlít a mi legutóbbi divatjainkhoz. De a ruhaszabás mégis másforma. Mindenki ruha alul végig nyitva van, mint egy férfi halóköntös s derékon vastag selyem öv tartja össze, mely hátul gazdag csokorba kötve, tunika-alakot nyer. Gyakran több, különböző színű ruhát, télen gyapottal bélelt selyem vagy bársony föléltöt viselnek, melynek elöl van az „uszálya”. nem hátul. Alsó ruhák is vannak, de fehéreműjök nincsen, s inget, alsó szoknyát, zsebkendőt stb. vászonból vagy gyolcsból nem viselnek, s ez utóbbi czélra papirszelvényeket használnak.

A leánykák alkajkait kármínvörösrre festik, a gyermekek mindig hajadon és leborotvált fejű járának, csak egy hosszú tincs marad a fejükön.

A hóhér kötele.

A győri eset alkalmából.

A botránnyok idejét éljük.

Takács akasztási eseténél fiasót csinált a hivatalos emberölés. Ez mindenkit méltán megdöbbenthetett, de nem egy tanulságot rejt magában s így megérdemli, hogy pár szóban emlélkedjünk fölötté. A közönség tájékozatlan, sok mesés történet lett újrarendőnk; — e rövid tanatológikus tanulmányunkban felvilágosítás kedvéért tárgyalogatosak leszünk.

Egy különben erős fiatal szervezet, midőn hirtelen megfosztatik a megélhetés föltételétől — vitalitását, bár rövid ideig s látszólag lappangva, fentarthatja; szóval az a lánca, mit életnek nevezünk s melynek szemei: a szívnek állandó hajtó ereje, mely élyendús vért szolgálat az agynak, jelesül a nyul-agynak, hol a légzési mozgásokat szabályozó központ van elhelyezve, e központnak állandó ingere a tüdőre, mely rendszer lélegzésével a vér szénátvitelét helyettesíti élyennyel — e lánca, Takács rá a példa, még akkor sem szakad meg, ha az életfolyamat föltételei közül kettő megakasztatik működésében, t. i. a légzés és a vérkeringés.

Mi ennek az oka? Bizonyos lappangó ingerlékenység.

Ezzel találkoznak kivált a növényzetnél, midőn a piramisokban lett gabnagmagok évezredek múlva előnyös talajviszonyok mellett kiesiriznak. Ezt tapasztaljuk hidegvéri állatoknál, jelesül hiüllöknl, melyek napok múlva fölkelhetők oly állapotból, melyben látszólag földmondta szolgálatát minden szerv. Embernél az átulás, a tetszhalál — bár szerencsére igen rövid tartamul — mi más mint az élet szenvedésének, mely, ha az életrehozatal kísérletei lehető gyorsan meg nem tétetnek, valóságos halálba megy át.

Látható ebből, hogy mennél fejlettebb a szervezet, annál rövidebb ideig tart ingerlékenysége.

A tetszhalál nem egyszer fordul elő. Így a fuladás minden neme által okozhatatik: akasztás, vízbeülés által, nemkülönbön villámcsapástól stb. Vannak ideges állapotok, melyeket tetszhalál kísér. Az orvost, midőn kloroformot szivat betegével, hogy az érzékenységet megszüntesse, a tetszhalál rémiti leginkább, vagy midőn a gégebeli fuladás veszélye miatt legjobb a légesövön rést nyit. Végül igen gyakran előbb ujszülötteknél. Mindezen esetekben az elnyomott életműködés csak akkor térhet rendes folyamataiba, ha a tetszhalál tartama rövid, legfeljebb husz percznyire terjedő. De az egyéniségek szerint igen nagy az eltérés, néha percznyi fennakadása a rendes életműködésnek elég, hogy a rend többé vissza ne térjen. Ennek bizonyítására csak egyet hozok föl. Katonák beszélnek, hogy elesett pajtásaiuk egyikétől az állásban merevedik meg, melyet élte legutolsó mozzanatában fölvev, így lövő, vágó pozícióban; pedig a hullamerevség rendszeren csak 3—8 óra alatt szokott bekövetkezni.

Mit kell tenni a tetszhalottal? Mindenki jöhöt oly helyzetbe, hogy egy vízbe fult vagy akasztott emberen a következő kísérleteket megtevé életet ment, s miután az eredmény másodperczektől függ — haladéktalanul kell eljárni. A kengetés, szagoltatás, sültetés, villás lefeeskendés s még nem tudom mi minden — semmit sem érven, azonnal hozzá kell látni

az egyedüli mentő eszközhöz, mely mesterséges légzés tartós alkalmazásában áll, mert csak ez által jut élyen a tüdőbe. A mód igen egyszerű: a mellkas alsó része oldalt ráhelyezett tenyerünkkel összerasztatjuk s aztán hirtelen megszüntetve a nyomást a bordák újra kitágulnak s vele a tüdő is, levegőt szíván magába, ezt 1—2 másodperczes ítemben kell 5—10—15 perczig közzévezetesen folytatni s ha a testben egy szikra élet volt, mely különben nyugalomban hagyva kialudt volna, a fölélesztés sikerül.

Hány emberélet esett áldozatul, míg ez egyszerű módra rájöttek! Meg lehet kísérteni a test különböző helyzetbe hozatalát, lábra, fejreállítás, mi által a vér természetes súlyánál fogva az erekben mozgásba jő, mely izgatónlag hathat a szunnyadó izgékonyágra. Végül nem szabad feledni, mint szintén hatalmas ideg-szőjzom-ingert, a villamosság alkalmazását sem, de ez szakképzettséget igényel.

Persze mindezen eljárások nem arra valók, hogy egy hivatalosan kivégzettnek alkalmaztassanak. Pedig ez történt Takácsnál.

Megkísértjük bebizonyítani. Mindenekelőtt kijelentjük, hogy az akasztás általi halál tulajdonkép fuladás. — Téves az a hit, miszerint nyakkitekerés s ennek folytán gerinczagy-zuzódás vagy szakadás kell hozzá; említnek ugyan a szerzők olyan eseteket is, de ezek nagy ritkaságok. Midőn a kötélt a légesövet összerasztják, a légzés mechanikájának meg kell akadnia, a vér elveszti élyenét, túlterhelhetik szénával s az ily vér nem izgatja az élyre fontos szervek idegközpontjait; — de azonkívül a kötélt szorítása folytán gátolja a vér visszafolyását az agyból, az vértel és pedig szénasavdús vért telítelik, az öntudat élyvés s beáll a tetszhalál, mely csak akkor megy át halálba, ha a szív működése megszűnik. Az pedig, hogy a szív — bár folyton gyengylen erejében s ritkulva verésében — még nem mondta fel szolgálatát akkor, midőn a halál már két pozícióra, t. i. a tüdőt s agyat, elfoglalt, — onnan van, hogy izomatában független ereylyvel bíró mozgató központok vannak elhelyezve. E központok is megkövetelik, hogy élyendús vér által locsoltassanak s annak hiján lassan-lassan elvesztik ingerlékenységüket s azal befolyásukat is a szívre. Ezentul nincs mód az élet visszaidzésére. A szívnek önálló mozgása a megfigyelések szerint eltarthat 5 perczig, de azontul is több perczen át jelentkezhet egy-egy alig hallható összehúzódás.

Takács teteme, miután a hivatalos orvos kijelenté, hogy a szív tevékenysége megszűnt, le akasztották, s kocsiira tetetvén a bonczhelyiségbe szállították. Kétséget nem szenved, mint azt a fatomuz eredmény napnál fereyesebben bizonyítja, hogy a fojtás tartama rövidebb volt, mintsem a szív elveszthette volna ingerlékenységét, noha az annyira csökkenhetett, hogy pusztá füllel lankadó mozgásait hallani nem lehetett. De meg vagyunk győződve, hogy ha a tetem nyugodtan feke hagyatik, a szív lappangó ereje az életfontos szervek működését többé föl nem kelti, miután ereylytelensége nem lett volna képes a vértel tultelt agyat felszabadítani fölöleges terhetől, a mint azt később sem hárithatá el, mikor az élet visszatértevel a szív vérhajtó ereje növekedett. A végleges halál ugyanígy az agy túlvérbősége okozta. Azonban kocsiira tetetvén a test, szállítás közben dobálózott, rázkódott s a szív elfojtott működésének segélyére jött a rázóadás mechanikájából értelmezhető mozgása is a vérnek mint folyadéknek, — az agyból a fölös vér egy része úgy szólván lerázott a pangás helyén, mely elnyomta az agyközpontok ingerlékenységét, mozgás állt be, mire az ingerlékenység visszatért, ezzel a légzés is, nem feledve azt, hogy a tüdő ruganyos s a mellkas rázkódtatásánál mozgásba jő. Midőn a villamfolyam ingerlő hatása is hozzájárult, megvált mindazon föltétel, melyek mellett tetszhalottat életre hozunk, de a mely törd rémületbe ejt környeztet s nem kis zavarba hozta 24 órán át a teendőre nézve a tudorokat.

Végül nem érdektelen azon kérdés szelölöztetése, hogy ki a hibás? E kérdésnél a három szereplő egyén eljárása esik bírálat alá, t. i. a hóhérré, a törvényszéki orvosó s a kir. ügyészé.

A kivégzéssel megbízott egyénnek egyéb tiszte nincs, mint az elíteltet a kötélt fojtó hatásának alávetni s a kötélt bevégzi művét; a mint elvégzi azt egy egyszerű selyemkendő. Az öngyilkosok közül nem egy példát idézhetünk, mikor valaki nem a magasból lölőgra, hanem

az ajtókilöncsre kötött zsineggel nyakán üle fult meg, mely úgy magyarázható, hogy az illető a leszorítás folytán előbb elveszti öntudatát, mielőtt feltámadna benne a természetes s szabatos védekezés ösztöne.

Az orvos a kivégzéseknél mindenesetre a legmegbízhatóbb személy, miután az ő feladata meghatározni, hogy az akasztott élte fonala megszakadt-e. E tekintetben, mint föntebb említettük, a szív működésének teljes megszűntése az egyedüli támpont. Bonehut volt az, ki a 40-es években tetszhalálnál a szív uralgó befolyását tapasztalatilag és kísérletileg megállapítá, miért őt Franciaországban a Manni-fele díjjal jutalmazák. Kimondá, hogy tetszhalott szív-működés nélkül képtelenség. Azonban a szív-mozgásokat, a mint gyengyebbek lesznek, tapintással kipihatólni lehetetlen. Sokkal megbízhatóbb a hallgatóság pusztá füllel vagy halál csövével, ez sem nyugtathat meg, figyelmünket könnyen elkerülheti az a finom izomzatosság, mely a szív végvonaglásánál keletkezik. E mellett azt sem szabad elfeledni, hogy a hallás érzéke egyik vizsgálónál tökéletesebben lehet kimívelve s élesebb mint a másikkál; innen származhatik, hogy hol amaz még gyenge hangot kivesz, emez már mit se hall. Szóval a gyarlóság is számítába veendő. Mi biztosít tehát a végzetes kimenet valóságos beálltáról? Nézetünk szernt első sorban az idő hosszúsága; 30 percznyi idő után, hogy a szív-működés már nem érzékelhető — elég garancziát nyujt.

Itt áttérnek a harmadik egyénre, ki a szörnnyű cselekvény förendezője, az államügyészre. Hát az hibás-e? Valójában nem az, de igen is az institució; midőn az állam ily fontos aktust vitet végbe, különös köteleységének ismerje, hogy egyrészt ügyészét határozott utasítással lássa el a függve tartás minimumára nézve, másrészt nézessen utána azon eljárási módoknak, melyek physikára támaszkodva, nem csalhatnak. Hogy ezentul jogosult közhaborodásnak kitéve ne legyen; lépjen ismeretségbe az újabb tudományos vizsgálatok eredményeivel. A 60-as években akidoperastik néven Middelorf egy igen egyszerű eljárást ajánlott a császármetszés időpontjának szabályozására; Edisonnak az akasztika törvényeire alapított nevezetes találmányai az orvosi vizsgálatnak is nem egy elmes eszköz alkotásához adtak eszmét, melyek segélyével persze csak gyakorlottság mellett a legfinomabb folyó vér nesztét, a legkisebb izommozgás surlódási hangját megfigyelhetni.

Ekkor nem fog az állam felsőlmi s mentéget keresni az orvos gyenge hallérékében. A physika hatálya egyforma mindörökké.

Midőn az emberi érés felriadt a győri eset után — többféle ut és mód ajánlott, mint lehetne az állami és társadalmi rendre nézve ártalmas azon emberekől jószívrrel megszabadulni, kikre inkább íjésztó példaadás végett a halálos büntetés itélete lett kimondva. Semmi esetre sem feladata sem az egyeseknek, sem az államnak az érszszakos halál válfajai közül a szelidségi skálát megállapítani; aligha lenne halás a középker meleg-korszakát visszaidézni utólrhetlen Borgiával.

Ha segíteni akarnak a bajon, tegyék azt gyökereken: töröljék el a halálos büntetést; arra a ki gyilkolt, alig lehet nagyobb büntetés az életnél.

Egyébként az akasztás haláltusája a lehető legrövidebb, — s hatása a legmegrendítőbb, — mohamedánnak a legszégyenítőbb.

A szerencsétlen Takácsról elmondhatjuk, hogy életének legnevezetesebb része volt a halál utáni 24 óra.

Ha életben marad, nagy fejtörésbe került volna a jogászoknak, mit tegyenek vele? A pszichológusnak alkalmuk lett volna meggyőződni arról, miként javul meg egy oly ember, ki a halál minden kinszenvedésén keresztülment. Talán? De miután szemével, ha csak meg nem vakul — azután is fényt érzendett volna, valószínűbb, hogy agya ama féskében, mely éddig gonosz tetre ösztönözé, az állambölcész kedvéért aligha támadtak volna fel a nemes cselekedetek eszméi.

a. T. D.

A vulkán siklója.

A mi mindeddig oly fáradaalmas volt: a Vezuv süvegenek megmászása, néhány nap múlva, az ott készülőben levő kötérendszeres

hegypálya kiépítése által nagyon könnyüvé, sőt épen kényelmessé valik.

Ott, hol még csak egy évvel ezelőtt kietlen zord láva terült, s a vakmerő utas csak az egymásra esuszott láva-táblákból alakult, barlangszerü fedél alatt találhatott menhelyet az ég zivatarjai ellen s hogy fáradaalmait kipihelhesse: most izletes, déli modoru, eleven színekkel festett csinos kis házak állának, melyeknek vörös csereppel borított fedelei messziről kitűnnek a káp szürkés-barna háttéréből.

A híres Palmieri csillagsász által a hegy oldalára, 600 méter tengerfölyötti magasságban, épített vizsgálótoronytól indulva, négy kilométer hosszú öszvértutont értünk a csucs tövéhez, honnan aztán saját lábainkon, vagy ha ezek megtagadtak szolgálatukat, szüledést okozó gyalog-limótában kellett a kráterig felvergődni. Jelenleg e veszélyes öszvértutont Oblight mérnök, a vaspálya-társulat igazgatója, kiszélesítette s hajladékosan lejtőkkel kocsit számára is alkalmazható tette. Így lehet most eljutni 882 méter magasságra, hol a femtelített gyalogut kezdődik, s hol a fáradság megkímélése czéljából a hegypálya: a vulkán-sikló indóháza áll. Nagyban forr itt most a munka, mert május esélyere van kitüzve a pálya ünnepegy megnyitása.

Az alsó állomástól fel, fel, szemkapráztató meredek kopasz oldalon egész a füstölő kráter öblénél csak néhány méterrel alábbig, két széles gerendára szögezték s párhuzamosan fektetett vassínak nyulnak el, vulkánkövekből, lávatorédekéből kirakott töltéseken, melyek felső része a füstömegben van el.

Alulról nem lehet kivenni a felső állomást a mondott okból, s mert ezt a kráter karimája fedé. A pálya hossza 900 méter, meredti egyes vonalban s 100 méter távolságra végződik a tántongó mélysegtől, melyből jelenleg folytonosan sürű, tömött füst s két-három hétben egyszer izzó láva ömlik ki, és a mely naponként egyszer kétszer tüzes ködarabokat lövel szét. Jobbról s balról az említett sínek mellett egy-egy pár sodronykötél vonul végig, melyek általában véve csak egy párt képeznek. Ezek fölülről egy görkerék körül forognak, alulról pedig az állóger huzza őket, úgy hogy ugyanazon vonóerővel egyik kocsit fölfelé, a másik meg lefelé száll, egyensúlyozván lehetőleg egyik a másikat. Mindenik kocsihoz egy pár kötel van akasztva. A kocsiiban két osztály van 6—6 személy számára, kik hármanként egymással szembe ülnek; s a feneké a helyett, hogy vízgyenes lenne, 45 fokot képez a fedél lapjával, épen mint a budai hegypályánál. De a mi a vezuvi sikló tramjeinél feltűnő: az, hogy a kocsiának nem négy, hanem csak két-két keréke van és mindkettő ugyanazon sinen, hasonlóan a velocipédekhez, egyik a másik nyomában halad. Hogy a jobbra- s balra-dőlés és a kocsi ingadozása elkerültessek: négy vízfektü kerék forog a szélső gerendák mellett, melyek csak alig érintik négy pontban azoknak oldalapjait a végből, hogy minden nagyobb surlódás nélkül, egyensúlyban tarthassák az omnibus-kocsikat, mialatt a két függőleges kerék, a középsinen, támaszpontul szolgál az egész tehernek.

A két sodrony-kötél mindenike, melyek az egyik kocsit fölfelé huzzák, a másikat lefelé eresztik, 49 aczéldrötyből van fonva, melyek együtt 2 $\frac{3}{4}$ centiméter vastagságúak, kátránynyal vannak bekenve a rozsdá ellen, s a szükségesnél sokkal (hatszorta) nagyobb teher vonására vannak megpróbálva. Ezenkívül még van alkalmazva a kocsi kerékeire egy dörszölőfa is, mert a vízszintes kerékek nem lehet, mint a Fell-rendszer szerint történi, szükség esetében megkötöni. Mindemellett is azt hiszem, a valódi biztosíték mindig a kötelek sokszori próbáratételében fog állani.

A hegypálya lejtője valóban rémitő meredek; és pedig az alsó indóházról kezdve 135 méter hosszúságig 40% s innen 330 méterig 63%; ezután 56%; 53% és végül a felső indóház közelében 48%.

Az indóháznál táviró működik, melytől egy vonal a csillagsász-toronyhoz s onnan a nápolyi táviró-helyiséghez vezet; egy másik vonal a telefoni áttételekre van fölszerelve, úgy hogy néhány másodpercz alatt a meteorológiai észrevételek s a vulkán mozzanatai a négy világtáj felé hírül adhatók.

A sikló megmászása 6 percz alatt történi s a lejövetel szintannyi időbe kerül.

Gázvilágítási szerkezet is van alkalmazva, a

a birminghami Müllertől (Alfa-System) 50 gázlámpa számára.

A két indóházon kívül van egy pompéji izlés rendszerű épített szálloda is; hasonló stlyben ékített étterem, istálló, s a cseledésg számára egy kis háló- s étterem. Mindez épületek alatt földtől kifügő (eszterna) létezik a gépek számára, melyeket Olivieri gépész-mérnök rendezett be.

Az engedélyt e hegypálya kiépítésére egy társulat nevében Oblight ur nyerte meg; már egy év óta dolgoznak rajta s eddigi költsége valamivel túlhaladta a másfél millió frankot.

Megnyitása után a pálya közvetlen egybeköttetésben fog lenni a nápolyi tramway-társulattal, s a muniicipium-palota előtt levő piacon lehet menet- s jövötre jegyet váltani 22 frankért, melybe a vaspálya is be van foglalva. Jelenleg kétannynál is többe kerül a vezuvi kirándulás.

Látva ott fenn, a pusztá láva-mezőben, azokat a hosszú gerendákat, kötelekeket, vasrudakat, kapesokát: egyszerre arra a gondolatra jő az ember, mintha a vulkán láncza akarnék tenni, s az a körülötte sürgölődő munkásnép, a liliputi törpékre emlékeztet, kik az alvó Gullivert meg akarták köztönni. De meddig fog tartani az óriás álma? s milyen lesz a fölébredés pillanata? Öt évig, tíz évig? ... A csak most élysznyadt óriás egy-két — szuszogásig? Ez nincs számítába véve; de már öt év alatt ki fogja magát fizetni a ráfordított költség, s azalatt ezeknek adott munkát s kenyeret, millióknak szív-és észmenesítő élvezetet... A czél el van érve... mi köztünk a hangyaboly történetéhez? s ha öt év múlva 10 méter magas láva fogja-e borítani a pálya sínreit?... A mi emléke mindenesetre fenn fog maradni, mint a jelenkor vállalkozó szellemének legjellemzőbb tanuja az utókor előtt, mely az emberi ész bizarr természetét nem a Liviusok, Pliniusok és Tacitusok után fogja megítélni, hanem mint a kor szellemének leghibeb történetíróját: Hugó Viktor műveit fogja kézikönyvvül használni.

Badola Lajos.

A GÖZHÁZ.

VERNE GYULA REGÉNYE.

TIZENHATODIK FEJEZET.

Gyászos emlékek.

Önde királyság hajdan a felszínt legtekin- telyesebbike volt, s ma is a leggazdagabb egész Indiában. Voltak erős és hatalmas, de voltak gyöngö uralkodói is. Ezek közé tartozott Vadzsad-Ali sháh, kinek gyöngösege a tartományt a kelet-indiai társaság birtokába ejtette, 1857. febrúár 6-án, alig néhány hónappal a szípoj lázadás kitörése előtt, melynek aztán épen e területen mentek végbe legyengyebb jelenetei s azok legborzasztóbb visszatörései.

Két város neve nyert ezek által legszomorubb emlékezetességet: Lucknow és Cawnpore; amaz a hajdani királyság fő-, emez egyik legtekin- telyes város.

Munro ezr-döcs Cawnpore-ba kívánczozott, a hová május 29-kén reggel érkezünk, a Gangesz jobb partján haladva, határtalan síkságon, beláthatatlan terjedelmü indigo-ültetvények között. Aczel-óriásunk két napig, három mértföld óránkénti középsebességgel haladva hagyta hátra azt a kétszázötven kilométernyi tért, mely Allahabad és Cawnpore közt van. S most már Kalkuttától, kiindulásunk pontjától, közel ezer kilométer távolságra voltunk.

Cawnpore körülbelül 60,000 lakóju város. Öt kis mértföld hosszú szalagban nyulik el a szent folyam jobb partján. Katonai őrsége hét-ezer főre megy, kik laktanyákban vannak elhelyezve.

Az utazó hiába keres e városban valamely — figyelmére méltó — műemléket, noha a város oly régi eredetű, hogy keletkezte meg a keresztényen idősámítás előtti korba esk. Nem is a kíváncsiság hajtott minket Cawnporeba; egyedül a Munro ezredes kívánsága hozott ide.

Május 30-kán reggel odahagytuk lakhelyünkét, s Hod, Banks és én némán kísértük Munro ezredest, ki Mac-Neil őrmesterrel együtt komoran lépdelt előttünk. Nehány lépésnyire hátramaradva tőlök, Banks azután a következőket beszélte el nekem a szípoj lázadás emlékeiből.

Cawnpore, mely az öudei királyságnak a társaság birtokába bekebelezésekor biztos őrséggel volt ellátva, kitérőesekor csak kétszázötven főnyi királyi őrséggel bírt, három ezred benszü- lött gyalogság (az 1. 53. és 56. ezredek) két ezred lovasság s egy ágyú-üteg bengáli tüzérseg ellenében. Azonkívül nagy számmal voltak a városban európaiak, hivatalnokok, üzletemberek, iparosok stb., azonfelül nyolcezszázötven nő és gyermek, kik a 32. királyi ezredhez tartoztak, mely Lucknowban volt élyszállásolva.

Munro ezredes töl-ö év óta Cawnporeban lakott. Ott ismerkedett meg azzal a fiatal leánnyal, ki utóbb nevévé lön. Honlay kis-asszony eszes, kellemes, emelkedett szellemű, nemes szívü, hősi lelkelütü angol hölgy volt, minden tekintetben méltó arra, hogy oly ember neje legyen mint az ezredes, ki őt szerette és bánta. Anyjával együtt egy bungalóban lakott a városban s itt vette őt nőül Munro Eduard 1855-ben.

Egybekelésük után két évvel 1857-ben, mikor a lázadás első tünetei mutatkoztak Miratban, az ezredes kénytelen volt ezredéhez sietni és pedig rögtön. Nejét és anyósát tehát Cawnporeban kelle hagynia, azon utasítással, hogy azonnal készüljenek a Kalkuttába utazásra. Munro ezredes nem tartotta Cawnpore-t biztos helynek s a bekövetkezett események, fájdalom, nagyon is hamar igazolták föltevését.

Honlayné és lady Munro elutazása azonban némi késedelmet szenvedett, a minek aztán gyászos következményei lettek. A szerencsétlen nőket meglepték az események s nem távozhattak többé Cawnporeból.

Az őrs-csapat parancsnoka akkor Wheeler tábornok volt, egyenes és becsületes katona, ki nemsokára áldozatul esett a Nána-Sahib ravasz hadmozdulatainak. A nábob, Cawnpore-tól tíz mértföldnyire, Billur nevü kastélyában tartózkodott, s úgy mutatta, mintha a legjobb egyetértésben élne az európaiakkal.

Tudva van, hogy a fölkelés első kísérletei Miratban és Delhiben történtek. Cawnporeba május 14-én jött rólok az első hír. S a szípojok 1. ezrede még az nap ellenséges magatartást kezdett tanusítani.

Nána-Sahib ekkor jó szolgálatait ajánlotta fel a kormánynak; Wheeler tábornok oly ügyetlen volt, hogy meghitt e gazembernek, kinek saját katonái azzal el is foglalták a kincstári épületeket. S ugyanazon napon egy szípoj szabad-csapat, Cawnporeba menőben, a város kapui előtt megszárolta le az európai tiszteket.

Egyszerre kitünt a veszély, egész fenyegető voltában. Wheeler tábornok parancsot adott az európaiaknak, hogy vonuljanak mindnyájan abba a laktanyába, hol a Lucknowban állomásozó 32. ezred asszonyai s gyermekei voltak elhelyezve, s mely az Allahabádi ut közelében fektüdt, a honnan egyedül volt segély várható.

Ide kényszerült bezárkózni lady Munro is, anyjával együtt. Fogságuk egész ideje alatt a fiatal nő határtalan önfeláldozást tanusított szerencsétlenségének társai iránt. Segítette őket erszenyével, ápolta kezeivel, bátorította szavai- val és példájával, s magát bátorszívé és hőselkü nőnek bizonyította.

A fegyvertárt azonban a Nána-Sahib katonáinak őrizetére bízták. S ekkor az áruó nyiltan kibontotta a lázadás zászlóját, s június 7-én, az ő egyenes felhívására a szípojok megtámadták a laktanyát, a hol a fegyvertelen nők voltak elzárva, s melynek védelmére nem volt több háromszáz fegyveres katonánál. Ezek azonban bátran védtek magokat az ostromlók szortüzei, lövegei és golyózápora, — s a mindenféle betegségek, eh és szomj közeptette; mert az élyelmi szerek is fogyatékony voltak, a kutak pedig kiapadtak.

A hősi ellentállás június 27-ikéig tartott. Nána-Sahib ekkor földadásra szólította föl az őrséget, a mit Wheeler tábornok, megbocsátatlatlan kislekűséggel alá is irt, noha lady Munro eszedve kérte a küzdelem folytatására.

E kapituláció folytán férfiak, nők, gyermekek, összesen mintegy ötszázán, köztük lady Munro és anyja is, hajókra szállították, hogy a Gangeszen leeuwze, Allahabába menjenek. De alig távoztak a hajók a parttól, a szípojok tüzelni kezdetek reájok; golyó-zápor és kartács-tűz kísértte. Nehány elszüledt, néhány meggyuladt. Egy hajónak azonban sikerült leuszni a folyón néhány mértföldnyire.

Lady Munro és anyja épen ezen a hajón

voltak. Egy ideig azt hitték, megmenekültek. De a Nana katonái nyomukban voltak, elfogták s visszavitték a táborba. Itt elkülönítették a foglyokat; a férfiakat mind kardéltre hányták. A nőket és gyermekeket a többi nőkkal s gyermekekkel — kik a június 27-ki megszárlást kikerülték — együtt zárták. Összesen kétszáz volt e szerencsétlen áldozatok száma, kikre lassu haloklás vár, a szomorú emlékeztetésre jutott Bibi-Gár nevű bungalóba zárva.

Mind e részleteket Banks egy 32. ezredbeli öreg őrmestertől tudta meg, ki csodálatosan megszabadulva a raisvarai rádzsához menekült, a ki öt emberileg fogadta. De mi lett lady Munro-ból és anyjából elzáratásuk után, arról egyenes tudósítást nem lehetett kapni sem tőle, sem másától. Könnyű azonban következtetni. A szípjok teljesen uraivá váltak Cawnporenak. Azok is maradtak egész július 15-ig, — s e tizenkilenc nap alatt — tizenkilenc század! — a szerencsétlen áldozatok óráknak várták a fölmentő segítyt, mely azonban későn érkezett!

Már egy idő óta közegett Havelock tábornok, Kalkuttából indulva, Cawnpore fölmentésére; s miután a fölkelőket több ízben megverte, július 17-én a várost elfoglalta. De két nappal előbb, a tábornok közeledtének hírére, Nana-Sáhib elhatározta, hogy borzasztó megszárlással jegyzi meg cawnporei uralma utolsó napjait.

Néhány férfi foglyot Bibi-Gárból maga elé vitést és szeméi előtt megfojtatott. Még hátravoltak a nők és gyermekek, köztük lady Munro és anyja. A 6. ezredből egy század azt a parancsot kapta, hogy lövöldözzön rájuk a Bibi-Gár ablakain át. Így azonban lassan ment a kivégzés — mert Nana-Sáhibnak siettetni kelle visszavonulását — s mohamedán megszárlókat küldött be a bungalóba, hogy aprítsák össze, a kit érnek.

Másnap, holtakat, élőkkel vegyest, egy szomszéd kutba dobták be — s mikor a Havelock katonái megérkeztek, e kuttát színültig tele találták véres és még gőzölgő hullakkal...

Most kezdődött a visszatorlás. Egy csoport fölkelő a Havelock tábornok kezébe esett. Ez a következő borzasztó parancsot adta ki másnap:

„A kutat, melybe a gonosz Nana-Sáhib parancsára lemészárolt nők és gyermekek hullái dobtak, be kell fedni és siralakba gondosan betetőzni. Egy csapat európai katona, egy tiszt vezénylete alatt, teljesíteni e kegyetlen kötelességet. A ház és szobák, hol a megszárlás történt, nem fognak a leöltek hit- és fajrokonai által tisztítottatni és suroltatni. A tábornok azt akarja, hogy minden csopp vért az elítéltek nyelvökkel nyaljanak fel a padlókról és falakról. Ennélfogva, az ítélet kimondása után azonnal egyenként kell az elítélteket a hely színére vezetni s kimutatni a vérfoltot, melyet neki kell felnyalnia. Ebben a lehető kegyetlen szigorral kell eljárni, nem kimélve az elítéltek vallásos érzelmeit, s ostorral hajtatni őket a munkára. Ha ennek vége, akkor a bűnöst a ház elé állítandó bitófára kell akasztani.“

Ez volt a napiparancs, melyet pontosan meg is tartottak. S mikor Munro ezredes, két nap múlva, Cawnporeba érkezett, s nejének és anyósának maradványait látni akarta, — már semmit, semmit sem láthatott...

Ezeket beszélte nekem Banks. S most e gyszós emlékek színhele felé közeledtünk, ő némán, sötétben ül, mi utána. (Folyt. köv.)

Egyveleg.

* **Tengeralatti utazás.** Egy belga föltaláló különös hajót készített, mely vasból van, 22 láb hosszú s 8 láb átmérőjű, üvegfalakkal, villanyos világitással s légmentes elzáró készülékkel ellátva. A hajó fajtájára kissé kevesebb, mint a vízé s így egy szobába vizet eresztve alásüllyed, a víz kibocsátása által pedig fölemelkedik a víz színére. Galvanikus áramlat s más segélyeszközök által vízből levegőt készíteni a hajó bensejében könnyen lehet s néhány ember számára más szükséges eszközökről is gondoskodva van. A föltaláló, talán Jules Verne híres Nemo kapitánya által indíttatva, ily hajóval lehetségesnek tartja a tenger alatt utazni egész az éjszakai sarkig.

* **Az autograf-lapok a «Páris-Murcia» óta nagy elterjedésnek örvendenek s sok helyen utánozzák.** New-Yorkban is adnak ki ily lapot jelenleg az irlandi éhség enyhítésére, de sokkal nagyobb, mint az eddigiek, egész ezikket is lesznek benne autografirozva. A lapot 20 ezer példányban nyomják eredetileg s lesz 10 forintos kiadása is.

* **Philadelphianus** új nagy ünnepére készülnek. 1882. nov. 18-án ugyanis kétszáz éve, hogy

életben, míg a napfénytől szigorúan megórzik. Kénelemmel s jól nevelték a szülők magmaradt gyermeköket, de a babonát szigorúan megtartották. A szegény leány arca egészen viaszkinézésű s legkisebb pirosság sincs rajta.

* **Közlekedési statisztika.** A legújabb adatok szerint a tengeri utazásra jelenleg mintegy 12,000 gőzhajó s több mint száz ezer vitorláshajó szolgál. A földgömb vasúti hálózata 340,000 kilométernyit tesz s ebből Ázsia, Ausztrália és Afrika vidékeire csak 1/4 rész esik. Amerika és Európa körülbelül egyenlő hosszú hálózattal bírnak. Európában mintegy 45,000 gőzjég, körülbelül 100,000 személykocsis s több mint egy millió teherkocsis van. Az összes földgömb vasútainak tőkéje több mint 90 milliárd frankot tesz ki, mely összeg megszámlálása szakadatlan munka mellett 171 évet venne igénybe. Az egész földön évenként 1600 millió ember utazik vasúton s 17,000 millió mészát árut szállítanak; naponként tehát 4 millió emberrel több van uton. A levélforgalom is jelentékenyen emelkedett. 1865-ben mintegy 2300 millió, 1876-ban már 4000 milliónál több levél és levelezési lap ment szét, tehát naponként 11 millió. Azóta e szám természetesen még jelentékenyen szaporodott.

* **Alaskában,** Éjszakamerika azon részében, melyet az Egyesült-Államok kormánya pár évvel ezelőtt vett meg az oroszoktól, a fehérszínű lakosok száma csak 250, ezek Sitka és Wrangel telepítvényekben laknak. Ezen kívül van még mintegy 10,000 más lakos, köztük 4300 indián. A vármokból évenként 200 dollár jó be, a halászatból 317,000 dollár. A kormány kiadása 55,000 dollár. Az Egyesült-Államokban most azon terv merült fel, hogy e tartományt ép úgy ellátják a rendes kormányzati közegekkel, mintha az Egyesült-Államok zömében volna s így bár áldozattal a fehér színű lakoságot szaporítani fogják.

* **Patti Adelina,** a világhírű énekesnő étrendjét a «Parisian» így írja le: Midőn fölébred, egy csésze csokoládét iszik meg, mely készen áll számára s csak aztán hívja be szobalányát Carot. Azon napon, midőn nem énekel, rendszeren sok húsleves eszik s ezenkívül különösen szereti a fokhagymás levest, melyet különösen készítenek számára. Ha énekel, reggelijét 11 órákor eszi: tojást s pecsenyét bordeauxi borral s Selters vízzel s egy kissé szundikálva 4 órákor kilovagol s aztán egy óráig gyakorolja magát. Ebédet csak az előadás után eszik, de a színházba menet előtt egy kis levest szokott rendszeren elfogyasztani.

* **Egy lábú menyétet** fogtak nemrég Angliában. A szegény kis állat háromszor esett törbe s mindannyiszor hóiesen magarágta el megfogott lábát, hogy megszabaduljon. Midőn negyedszer megfogták, e módszert már nem használhatta többé s kézzel kerülve élve mutogatták, mint ritka tüneményt. Érdekes, hogy a kis állat ily nyomorék állapotában is elég eleséget talált, mert midőn megfogták, igen jó húsban volt; ez természetesen csak véletlen eset.

* **A telefon-összeköttetést** újabbban a londoni parlament épületében a több köztársasággal összeköttetésbe tették. Általában az új találmány rohamosan hódít s pár év múlva valószínűleg a világ minden részében el lesz terjedve.

A telefont nemrég Omaha (Nebraska állam) és St.-Louis között alkalmazták, mely helyek egymástól 410 angol mérföldre esnek. E nagy távolságban, a milyenben még eddig nem tettek kísérletet telefontal, a hang tisztán hallatszott s az erősebb éneket is lehetett élvezni.

* **Hegedűn játszó orangutangot** mutogattak nemrég Münchenben. Különösen a szelencei karnéval-t kitűnően tudta játszani s nagy közönséget gyűjtött maga körül, míg végre föfedesték, hogy a majombőrbe ember volt varrva, ki jövedelmező szór-pét elég ügyesen folytatta.

* **Velocipeden** egy vállalkozó angol 13 óra alatt körülutazta a gonf tavat, mely ut mintegy 100 angol mérföldet tesz ki.

* **Afganisztán történetét** egy angol fogságban levő afgán tábornok Daoud Shah egész s legújabb időkig megírta s legközelebb közebeosztja.

Tanulmány a japáni művészetről.

— Irta dr. gr. Zichy Ágost. —

A magyar tudományos akadémia, I-ső táljának értekezései között, melyeket még a szaktudós is csak ritkán szokott fölívni, ezáltal egy, a nagy közönséget is érdeklő művet tett közzé. A koldusbarátság (a nyelv- és élettudományok színe) borítékban foglalt mű a távol keletre vezet az olvasót; a még mindig oly kevéssé ismert Japánban, az oly sok csodálatosnak és meglepőnek hazájába.

Nem vagyunk kénytelenek ezuttal a német, angol vagy francia kutatók által nyert eredményt összefoglalásáig végiglapozni; nem találunk régi ismerősökkel az illusztrációk közt: a szerző saját szemével látott tárgyakról szól,

I. TÁBLA.

a. Kirin. — b. Chi-chi.

őnmaga rajzolta a XVII táblát, melyek a munkát díszítik.

Japán művészetére a nyugat eddig csak alig hatott; Nagy Sándor hódításai utat törtek a görög izlésnek Hindosztanba, s e befolyásnak némi nyomaira akadunk egyszer-másszor a szigetország termékeiben. Európára ellenben hatalmas befolyást gyakorolt már Japán. Kikötői megnyiták a XVII. században a hollandiak gályái előtt, s ezeken jöttek hozzánk a pompás porcellánok, a ritka rekesz-hozamékok, a bizarr díszítésű lakkok, a diszes, de olesó és gyakorlati papír-szőnyegek. Előbb Holland maga, majd az egész Európa gyönyörködött e tárgyakban, s iparkodott hasonlókat létrehozni. A nyugati iparművészetében e törekvések még addig ismeretlen műfogásokat hoztak létre; ekkor találták meg a porcellángyártás titkát, ekkor kezdték a fényezést (lakkozást) űzni, miben a francziák a múlt században oly nagy ügyességet fejtettek ki. A japáni tárgyak elterjedése azonban még sokkal termékenyebben is hatott. Tanulmányozásuk az egész díszítésmódot is megváltoztatta, a barokk izlés végző kifejlődése, a rokokó stílus számtalan japáni elemet vettek föl magokba.

Japán csakhamar elzárkózott ismét Európától; csak napjainkban nyílt meg újra. Ezuttal azonban a nyugati művelődés meghódította az ország népét, mely régi hagyományaitól szakított, fölveszi szokásainkat és izlésünket, s iparkodik a mi vásárainkon velünk versenyezni. A nemzeti művészet hanyatlóban van, a viszonyok,

melyek létrehozták és virágzásának föltételei valának, ma már nincsenek meg.

Gróf Zichy utazását a keletre épen szerencsés pillanatban tette. A legfontosabb régi emlékek még eredeti helyökön állottak, a japáni eddig oly féltékenyen elzárt szentélyeibe behatolhatott már az idegen is, az iparművészet kincsei, melyeket az ősi nemes családok őriztek, épen vásárra kerültek a legújabb politikai változások következtében. A grófnak alkalma nyílt ritka szépségű gyűjteményt szerzenie össze s egyuttal magának a japáni művészetről teljes képet alkotni. Érdekesen fejtegeti az összefüggést a japáni építés s az ország földrajzi viszonyai között; mutatja, hogy miért nem lehetkezhetett emlékszerű művészet; hogy a képfaragás és festés bizarr alkotásai miképpen illenek hozzá a házak s a tájéka föltételekhez; hogy a nagy tökélyre vitt kertészet miképpen foglal helyet a képzőművészetek sorában. Eleven érkezik a díszítmény hatása iránt, a természet pontos megfigyelése s az alakok mozgásának jellemző ábrázolása: képezik a japáni művészet alapját. Mindegy érvényre jut azon mesés állatoknál is, melyek jelképes értelemmel bírnak s alkotásuknál a művészek a természeti motívumokat oly ügyesen, annyi értelemmel használták föl, hogy a nézőben csalódást támasztanak való voltak iránt. A mellékelt ábrákat, melyek állításunkat igazolhatják, átveszszük az idézett műből. Az első táblán látjuk a Kirin-t (a) a sárkányfejű, öztetű és bozontos farku szörnyet, a jó szerencse hírnökét; és a chi-chi-t (b), a buddhista oroszánt; a másodikban a ho-ho (a) madarat, mely magasan az égen lakik, s csak akkor száll le a földre, ha nagy hadvezér, bölcs vagy államférfi születik; és a hosszú élet jelképét a farkas tekenősbékát (b), mely különös kedvence a japáni művészeknek.

Gr. Zichy műve örvendetes jele annak, hogy főrangú köreinkben kezd újra fölébredni az érdeklődés az emberi szellem nemesebb törekvései iránt; a gróf komoly értekezéssel bebizonyította, hogy érti és átérzi a művészet és ipar szépségeit, s azok sorába lépett, a kiktől bizvást várhatjuk, hogy hazánkban ezen a téren egy tanulmányozással, mint tetteges pártolással közre fognak működni.

Pulszky Károly.

Az algiri mesemondó.

— Boulanger képéhez. —

Pikkelyes sudaru magas datolyafák tövében, pálmalevelekből font kunyhó előtt festői csoport látható: fejez burnuszos arabok csoportja, mely álva, ülve, földre heveredve áhítattal hallgat a messze földről jött «hasszob» szavaira, ki a vendégszeretetet azzal hálálja meg, hogy hallgatónak lelke elé varázsolja az ezeregyéjszaka ragyogó tündérmeséit.

Választott gyermeke a hasszob Alláhnak. Lelke igéző képek, bölcs mondások, esodás, megragadó történetek élő kufforrása; hősök és tündérek, dzsinek és szellemek lépnek elő varázsszavaira réjtelmes világok ködéből, megelevenül beszédetől a föld gromrában kincset őrző liderekek világa, meg a tenger gyöngyöt termő mélye s a levegő suhanó, lenge alakokkal lesz tele. Szívében édesen fájó érzelmek élnek, agyában szép gondolatok fájga ég s ez teszi nyelvét oly ékesen beszélővé, hogy a ki hallja, igaznak hiszi őt a regét. A trobadurok és hegedűsök költői fajtájának egy válfaja ez, megaranyozva a délszaki nap sugaraitól, az izzó képzelet bívós haborítól. A közönséges ember önfeléd elragadtatással csügg ajkain, a vallásos

tisztelet egy nemével tekint átszellemült arcára s a tündérrege végén, mely alatt mintha lidereznymás bívólte volna le lelkét, megkönnybulve sohajt föl magában: «Allah uja érintette nyelvét.»

Az arabok babonás hite szerint minden hasszobnak egy őrszellem van, mely soha nem hagyja el, s őrködik fölötte, hogy isteni hivatásának, és csak annak éljen. Nem engedi, hogy másnak szentelje magát, mint álmódosáinak, s visszatartja attól, hogy mást is szeressen, mint azt a tündérlányt, melyet ma muszának nevezünk. Emberi lény nem lehet kedvese, családja nincs, kunyhó, kis kert, melyet magának mondhatna, nem lehet; határ szabna ez a szűk kör lelkének, melynek szabadon kell csapongani a való és képzeleti világ határtalan régióiban s a vándorolni kénytelen vég nélküli országokon keresztül, hogy minél többen lehessenek élvezői annak a gyönyörnek, melyet lelke áraszt maga körül.

Ben Telha, a mozabita, volt messze földön a leghiresebb hasszob. Gyönyörű ifju volt, ugy hogy már fiatal korában «a szépség fiának» neveztek. Bölcsőjében ott találtak egyszer keblén

II. TÁBLA.

a. Ho-ho madár. — b. Farkas-teknőc.

egy kis ezüst kigyót, mely okos szemével a gyermek arczára nézett s öltözete feléje apró villás nyelvet; — de nem bántotta. A kigyót meghagyták a gyermeknél, s az zemet hagyta el többé, mindig ott lakott fejez öltözete tág redői között, ki-kidugva csillogó kis fejét, csak akkor surranva vissza az ifju kebelébe, ha villámlott az ég. A «dzsinek» nem tűrhetik a villámló eget.

És az ifju esodás lelki tulajdonokkal volt megáldva. Bábajos erő rejlett nyelvében, melylyel mindenkit elvarázsol, ki hallotta. Zoela is egyike volt azoknak, kik látták, hallották s nem tudta elfeledni többé. És az ifju is meglátta azt a vékony fátyol daczára, hogy nincs ilyen szép leány több a világon, és beleszeretett s meg is kérte atyjától a becsületes Abu Rafiától. De ugyanekkor eltűnt a kis ezüst kigyó Ben Telha kebléből, s ő ettől kezdve ölmöt érzett fejében, ölmöt érzett nyelvén. Nem volt többé a varázsszavu ifju, mióta földi érzelmek fészkelődtek szívébe. S midőn megtörtént a nász és az ifju félrevonta gyönyörű menyasszonya ágya fölött az arany csillagos függönyt: ott fekdűt a szép Zoela a selyem rózsaszín párnákon fehéren, hidegen, — halva. Szép idomos nyakát akkor is összeszorítva tartá — az ezüst kigyó.

Ben Telha lefejté kedvence nyakáról a gyilkos nyakláncot, — zokogva csokolgatá össze menyasszonyának akkor is mosolygó ajkait, szép márvány homlokát, hideg kis kezét s elbujdosott világáig és soha se ment többé arra a tájra, mely boldogságának sirja lett.

De az ezüst kigyó vele ment s nem maradt

el tőle többé. És Ben Telha újra könnyűnek érzi agyát, nyelvét, — csak szive volt igen-igen nehéz. De a lelkébe lopózott fájdalom még bühösebb mesemondó, kit más hasszóból soha meg sem közelített. Híre eljutott mélyen be Afrika belsejébe, és túl a vörös és persa tengeren s Borneo szultánja is elhalmozta kegyeivel.

Ez volt «az ezüst kinyű ember» története, mely maga is egy kis tündéregye.

Boulanger, a jelenkori legkitűnőbb francia festők egyike szép, költői felfogással mutatja be az alkalommal közlött képen a mesemondót és környezetét a datolyafák tövében, pálmalevelekből font kunyhó előtt.

Orvosi műtétek sűrített gázokkal.

Az orvosnak nemcsak az áll foladatában, hogy megszabadítsa az embert betegségéből, begyógyítson egy sebet, vagy eltávolítson egy gyógyíthatatlan betegséget, hanem foladata az is, hogy ezt lehető kevés fájdalommal tegye. Hány beteg van, a ki egy szükséges operációra nem tudja rászánni magát a fájdalomtól való félelem miatt, hányan még oly aránylag kisebb fájdalommal sem mernek keresztülmenni mint a fogház.

Az orvosok megkönnyítik rendszeren foladatukat az által, hogy a beteget elaltatják, érzéketlenné teszik. Vannak, mint tudvaleg, orvosi szerek, melyek használata mellett a test egészen érzéketlenné válik, el lehet az orvosi operációt végezni a nélkül, hogy fájna, sőt hogy a betegnek tudomása is lenne róla akkor, mikor a műtétet végbeviszik. De az ily elaltatás nagyon veszélyes lehet, ha az egyes termékek szerint nem találják el kellőleg a szükséges orvosszer mennyiségét, s megessét már sok orvoson, hogy elaltatta betegét örök időre, a nélkül, hogy hatalmában állott volna többé föl támasztani.

Párisi orvosoknak most sikerült egy olyan anyagot állítani elő, illetőleg egy már ismert anyagot úgy módosítani, hogy érzéketlenné teszi ugyan a testet mindennemű fájdalom iránt, de elaltatás és veszély nélkül.

Régebben ismeretes volt már az ugynevezett «nevető gáz» az élelynek és lélelynek vegyülete, mely két gáz keverékéből áll maga a levegő is. Bert Pál párisi tudós úgy találta, hogy ehhez a gázhoz még hozzá lehet nagy nyomásnál adni egy rész élelyt, s hogy ez ekkor egy egészen más, sajátos testté változik. Az új keverék legnagyobb mértékben bír azzal a sajátosággal, hogy a testet elaltatás veszélye nélkül érzéketlenné tegye, s azon mindenféle operációk fájdalom nélkül eszközölthetnek.

E célra nem szükség egyéb, mint erős szivattyúkkal szorítani össze a keverendő gázokat. Minthogy pedig a betegszobákban igen nehéz ilyen gáz-összesűrítő szivattyúkat elhelyezni, s a kórházak egyes szobáiban is sem nem szükséges, sem nem célszerű, Péan párisi orvos e célra oly készüléket állított össze, mely az utcán könnyen odébb tolató, s a mellett elég tágas, hogy egy ágy elférjen benne a beteg befogadására, s azonkívül is annyi ember, a mennyire az orvosi segédletnél szükség van.

Főrésze a készüléknek egy kazán, mely légmentesen van elzárva, s melyet képnük ép akkor ábrázol, midőn egy beteget visznek belé. A beteget a kép jobb oldalán levő ágyra teszik le, s ott hajtják rajta végbe az operációt. A gázok egy fújtató-alaku kaucuk-zsákban foglaltatnak, mely a beteg ágya alatt foglal helyet, s mely a cső által összeköttetésben áll a nagy szivattyúval. Ez kívül van a kazánon, s ha hat ember dolgozik rajta, eléggé összesűrítik a gázokat arra nézve, hogy a kívánt hatás elálljon. A gáz a beteg szájához egy csövön vitetik, s néhány perc múlva teljesen érzéketlenné teszi testét.

Ezen az uton a beteg mindenféle műtétet el lehet végezni, a nélkül hogy ő abból bármit is érezne. S minthogy többé fölbredés nélküli elalvástól sem kell tartani, remélni lehet, hogy ez a készülék a kórházakban hovahamarább el fog terjedni.

A híres győri kivégzésről.

Égész Európa beszél ama végzetes akasztásról, mely Győrött f. hó 14-én végbement Takács János rablőgyilkoson. Midőn én ezen megrázkodtató eseményről tudósítom a Vasárnapi Ujság közönségét, nem újságot akarok írni, hanem megvilágítani a dolog azon rejtkeit, melyek a nem szakértő közönség előtt, ha nem is a boszorkányság, legalább annak a foltevéését szülhetnék, hogy ott az egyes szakemberek mulasztása vagy könnyelműsége okozta a világ-hírű botrányt, de a melyről a szakértők egészen más fogalmat alkotnak maguknak.

Takács János 26 éves középtermetű ember volt, sötétszürke hajzattal. Feje gömbölyű, a fülek mögött erősebb kifejlődéssel. Arczavonala, leginkább pedig szeméi, született rablőgyilkosra engedtek következtetést. Sajátságos fényük volt a szemeknek, és a külső szemzőglet olyan mély ráncok körítették, a minők csak 60 éves embernél jönnek elő. Egészséges volt teljes életében, de testén sok helyen a kiállott véres verekedések hegei látszottak. Földműves volt az egész családjá, úgy maga is, de irni olvasni jól tudott, úgy hogy nem lehetett mivelségét egészen kezdetlegesnek mondani.

A győri törvényszék börtöneiben már rendszeres lakó volt; most utolsó fogsága alatt azonban, miután a folytonos appelláció miatt vizsgálati fogsága tovább tartott, nagyban részese lett azon betegségeknek, mi az e börtönökben való hosszabb tartózkodásnak mindig következtése szokott lenni: ez a börtön-görvél. E betegségben halt el bűntársa Gede is, a kinek a baj inkább az emésztő szerveit támadta meg és tüdővizényő (Oedema pulmonum) vetett véget életének, míg Takácsot e betegség a mindkét oldali fültömirigyet (parotit), a nyak és áll alatti mirigyeket támadta meg, és képezett azokon nagyfokú daganatokat, a melyek közül néhány tüktojás-nagyságu is volt.

Ily körülmények között ment végbe e hó 14-én reggeli 8 órákor az akasztás.

A hóhérral igen gyorsan és jól végezte el munkáját, úgy hogy 3 perc múlva az egész jelenléttség mindegyike azt mondta, hogy ezt ugyan szükségtelesen orvosilag megvizsgálatni, meghalt az jól.

Mintegy 8 perc múlva a királyi ügyész engem mint hivatalosan oda rendelt törvényszéki orvost arra szólított fel, hogy vizsgáljam meg a kivégzett hulláját, és mondjam meg, vajjon meghalt-e vagy é? Én átéreztem helyzetem kényes voltát, és felelősségem egész terhét. Én, ki mint a törvényszéki orvostudomány tanára, a jogakadémián oly gyakran hirdetem azt a nyomorúságot, miben az orvostudomány szenved, hogy a vízbefutlak, akasztottak és ujszülötteken majdnem lehetetlen megismerni a valószínű halált, és azt meghatározni igen nehéz dolog, odamentem az akasztott hullához, és ekképen vittem véghez a vizsgálatot.

Felbontottam először is a test öltözétét, a szürke szövetből álló rabdolmányt, mely jól össze volt gombolva, azután mellényét és ingét. Vizsgáltam először a léző szerveket, tapasztaltam, hogy a mellkas és a borda közötti izmok nyugodtak, mozgáshiányuk teljes, úgy a hasfalak is, tehát a tüdők hűdése beállott. Azután vizsgáltam a vérkeringés életmivét, a szívlökés helyét az 5—6, úgy a 6—7-ik borda között, és miután legkisebb jelét a szívműködésnek fölfedezni nem lehetett, tovább vizsgáltam a szív egész impulzusa tájékát, de sehol semmi nyoma a szívműködésnek nem mutatkozott. A fül rátevése a mellkasra pedig lehetetlen volt másféleképpen, ha csak le nem vették a hulla, s ha csak elül összekötött karjai szét nem választatnak, és a szük darócruha arról le nem vették. A jelek különben is eléggé bizonyítják a szív hűdéset.

Vizsgáltam azután a szemek szaruhártyáját, a mely oly homályos volt, mint csak holttestemnél lehet. Vizsgáltam végre a látákat (pupillae), ezek igen kitágulva voltak, és bár a nap egész fényével a hulla arczára süttöt, mégis legkisebb összehúzódást a fény hatására nem mutattak. Megkísérlettem a látákat két oldalról összenyomni, a mikor a gömbölyű látá hosszu tojásdad alakot nyert, és a nyomás megszűnével is úgy maradt. Tehát az agy hűdése is bekövetkezett.

Mindezen tünetek egybevetésével kimondottam azt, hogy a halál beállt.

Mintegy 3 perc múlva újra felszólított a királyi ügyész, hogy még egyszer újból megtegyem a vizsgálatot; mire én odamentem a hullához, ugyanazon kísérletekre vittem véghez, mint először, és ugyanazon tüneteket tapasztaltam, csak hogy a szemek összenyomott látái egy kissé kezdetek eltérni a tojásdad alaktól, és gömbölyűbbek voltak, mint 3 perc előtt. Erre ismét kimondtam a kérdező királyi ügyésznek, hogy a halál beállt.

Ekkor levették a testet a bitőről, és az e célra oda rendelt városi tetemszállító kocsira helyezték, és vitték a közokórházba. Én, ki jelen akartam lenni a holttest elhelyezésénél, siettem, hogy azzal egyidejűleg érkezhessen oda.

Ekkor láttam, hogy a tetemszállító kocsi a néptömegetl menekülni óhajtván, oly sebes vágatva jött a rossz kövezeten, hogy én attól féltem, hogy a test kidobatik a kocsiból. Egyik ovtórástam pedig, a ki velem jött, azt mondá: «Csuda lesz, ha föl nem ébred a halott ilyen életmentő kísérlet után».

Midőn levették a testet a kocsiról, szája sebzett és hörgést hallattok, légzési kísérleteket tett.

A bonczterembe vittem tehát, holt rém a gimnázium fizika-tanára várakozott, hogy a testen azon kísérleteket megtegyük, a melyek a hullán a kihűlés előtt annak izommozgását a villamfolam hatására létrehozzák. Azonban egy pillanatra érintetem csak a szivgödör-tájékot és azonnal észrevettem tapintás által, hogy a szív, bár igen gyöngyén, de működik. A hallgatóság még inkább bebizonyítá a dolog valóságát.

Legegyszerűbben lehetett volna ekkor véget vetni a botránynak az által, ha az erősebb villanygép sodronyát csak egy pillanatra oda értetem a beteg halántékához; ez által azonnal valódi hűlt tetemé vál volna, a melyet csak az utolsó ítélet trombitája ébreszthetett volna föl. Ezt megtehettem volna úgy, hogy kivilem és a tanár uron kívül senki sem tudja meg, de az a bakó szerepe lett volna, erre pedig mindenki inkább vállalkozhatik, csak orvos nem.

Ezután mintegy 10 perc múlva már az orsó ütér lüktetése is észlelhető volt, sőt a légzési kísérlet mindig sikeresebb lett.

Élt így az élethez ébredt akasztott ember 22 óráig az akasztás után, míg agyi hűdés következtében másnap reggel 7 órákor elhalt.

Lássuk tehát, mi volt oka e sajátos ritka tümenyének, a mely valószínűleg az egész büntető eljárás meg fogja másítani és az akasztófát gulotíneval cseréli ki.

Az én véleményem, a mely a halált meghatározta, nem volt téves; mivel lett légyen az valódi vagy tetszhalál: az magát a valódi halál jeleivel mutatta be, annyira, hogy száz orvos közül egy sem kételkedett volna ez esetben kimondani a halált.

A mi az élethez való visszatérést illeti, az véleményem szerint, akkor is megtörtént volna, ha a hulla még fölragyógó lögya maradt.

Egyik ok, minek az ébredés tulajdonítható, a mirigydaganatok a nyakon és az áll alatt, a melyek mint ruganyos és puha testek meggátolták azt, hogy a kötél a fejüret és a torkolati viszeret egészen megnyomja. A másik ok volt azon legügyesebben alkalmazott ébresztő kísérlet, midőn a halottaskocsi a rossz kövezeten vágatva hozta a hullát, és annyira megráta, hogy a legügyesebben alkalmazott élesztési kísérlet sem tehetta volna jobban.

Nem lehet tehát senkit kártoztatni ez eseményért más, mint a rendszert, a mely az orvostól ily esetekben lehetetlenséget kíván, azt t. i., hogy mondja meg a bitőről függő kivégzettől, vajjon éle-e vagy meghalt? pedig a tudomány rég megállapította az ilyen kívánság helytelenségét és kimondotta, hogy az akasztottakról, vízbefutakról és ujszülöttekről nem lehet minden kétséget kizáró teljes bizonyossággal megállapítani a halált.

A rendszer ezen hibáját róta meg e hó 16-án tartott gyűlésben a bécsi orvos-egyesület is, a melyen a birodalom legnagyobb orvosi tekintélye, Billroth tanár kinyilatkoztá, hogy az ily esélyekért az orvost felelősség épen nem érheti.

Dr. Sikor József, győri törvényszéki orvos.

Irodalom és művészet.

Arisztophanes vigjátékai, fordította Arany János. A gróf Karácsányi-alapból 400 arany jutalommal kiütetett mű. Kiadja a magyar tud. akadémiá.

— A görög komédia atyjának harmincz vagy negyven vigjátékából fennmaradt tizenegyet először veszi a magyar közönség teljesen, s veszi nagy költőjének kezéből az eredetihez igazán méltó fordításban. A több mint kétezer éves műveket, az akkori görög (athénei) politikai s társadalmi viszonyokra való vonatkozásaikkal teljesen megértieni, szépségeket igazán érezni, ma nem könnyű. De e nehéz feladatot Arany remek, világos és kifejező fordítása, s általa a szöveg alá vetett, bár csak a legszükségesebbekre kiterjedő, jegyzetek tetemesen megkönnyítik. Azonkívül minden egyes darabhoz, annak tárgyára, keletkezése körülményeire, czéljára és irányára vonatkozó rövid bevezetést, valamint az egész Arisztophanesre s a görög komédia (általá képviselt) első korszakára vonatkozó, rövid életrajzzal együtt teljes klasszicizistánk P. Thewrewk Emil ad a munkához. Reméljük ily — épen nem túlterhelő — apparatussal az arisztophanes vigjáték közönségünk miveltébb részénél is nem csak érthetővé, de élvezhetővé is válik. Arisztophanes nem társadalmi, hanem politikai vigjátékíró, a ki a demagogia kinövését ostorozza, és pedig szeges ostorral. A most megjelent első kötet a tizenegyből négy vigjátékot ad: «A lovagok», «A felhők», «A darázsok», és «A béke» címűeket. Még ez évben meg fog jenni a második kötet szintén négy, s jövő évre a harmadik kötet a még hátralevő három vigjátékkal. A díszes kiállítású és 390 nyolczadrét lapra terjedő első kötet ára 2 frt; postai szétküldéssel 2 frt 20 kr. Hiszünk, hogy a két nagy költő nevének egyesülése nem közönséges vonzó erőt fog gyakorolni, — bár tagadhatatlan, hogy e vigjátékok nem a nagy s különösen nem a női közönségnek való olvasmányt nyújtanak; de a mivelt férfiközönségnek igen is, elegendőes táplálékul szolgáltatnak.

*A „Szegedi Árvizkórnyv”-nek jeles művésziünk Keleti Gusztáv által rajzolt hangulatos czimképét mutatjuk be ezuttal olvasóinknak, miután magáról a könyvről már tüzetesen megemlékeztünk egy korábbi számunkban. A szép költői felfogással rajzolt kép egy gyermekbölcsőt mutat, melyet a temetőbe sodort a pusztító áradat, egy sir keresztjéhez, melynek koszorújához nyulva, mintegy kikötmi látszik a bölcsőben épen maradt gyermek: az új élet a sir fölé, az áradat elborította a vidéket s a háttérben az ősszeroskadó házak romjai merednek ki az özbönből. De a temető fán néhány ág már rügyeket kezd hajtani s galambok röpkednek a levegőben, azoknak a galamboknak az unokái, melyek Noénak a kihajtott olajját meghehozták. A képen szép gondolat van letevé, melyt kifejez a képen látható fehér lap, rajta a királyi szavaival: «Szébb lesz, mi jött!» Vajha a közönség e jótékony czélú könyv iránti érdeklődése is hozzájárulna, hogy ez ige testté váljék.

Csiky Gergely, a már többször s a dráma csaknem minden válfajában korszorozott színműíró s Sophokles klasszikus fordítója nem csupán a színműírás terén gyűjt babérokat. Közélebb jelentek meg prózai elbeszélései egy jókora kötetben, nem kevesebb mint tizennégy kisebb-nagyobb elbeszéléssel. Némegek ezekből a «Vasárnapi Ujság»-ban is megjelent, a jeles költő tehát olvasóink előtt nem ismeretlen ez oldalról sem. Elbeszéléseinek tárgya mind a jelenkorból van véve s némelyik rajz, másik humoreszkszerű s az e nembeliek eredetiségök dacára föltötte emlékeztetnek az amerikai humoristák imodorára. Irodalmunk jelen szakában, mikor a magyar széppróza mostoha pártolása s ennél fogva lankadt megjelése miatt oly nagy a panasz, egy ily könyv megjelenése már szinte ritkaság; de belbecse is megérdemli, hogy a közönség érdeklődéssel fogadja. A 400 lapra terjedő kötet 2 frtért kapható a Franklin-társulatnál.

Bartók Lajosnak a nemzeti színpadon is tetszéssel adott „Legszébb” című vigjátéka e héten jelent meg a Franklin-társulat kiadásában, igen izlése kiállítású kötetben, csinos, színes borítékkal, szalmaszin papíron. A görög időben játszó vigjáték mint olvasmány is meg fogja nyerni a közönség tetszését, sőt tán még inkább, mivel a nyelv és szó-

lamok finomságai, melyekben e szindarab gazdag, nem vesznek el olvasás közben, mint a színpadon, hol a beszéd folyamában sok rész elmosódik, s elsiklik fölötte a figyelem. A csinos kötet ára 1 frt.

„Porzó tárcazevelei”, melyeket annak idején mi is ismertettünk, annyira megnyerték a közönség tetszését, hogy már második kiadásukra lett szükség, melyt e napokban jelent meg az Athenaeum kiadásában két, együtt 316 lapot tevő kötetben. A szerző, Ágai Adolf, a jeles tárcazeirő, lapunknak is munkatársa. A két kötet nyolczvanal több hosszabb-rövidebb rajzot tartalmaz; tárgyuk a közélet minden ágából van merítve. A hazai viszonyok, a külföld, a politika és a művészet, a társadalmi élet minden kiválóbb mozzanata anyagot nyújt az írónak. A rajzok szép magyarsággal, szellemesen és érdekesen írvák s gazdag változatosságukkal kötik le az olvasó figyelmét. Élénk előadás, kitűnő leíró képesség, izléssel és ítélőtehetséggel párosulva, jellemzik a rajzokat, melyeket a közönség könyvalakban ép oly élvezettel fog olvasni, mint midőn szétzórva a lapokban megjelentek. A díszesen kiállított két testes kötet ára 3 frt.

„Az illem. Utmutató a művelt társaséletben, írta egy nagyvilági hölgy.” Egy ilyen könyvnek szüksége, mely a társasélet konvenienziájának szabályait gyűjti egybe, régén érezhető volt a magyar könyvpiacra. Az előttnak fekvő könyv nemcsak hogy ezen a szükségéretzen segít, de kitűnően oldja meg feladatát. Nem a merev szabályokkal ismert meg csupán, melyek között a társadalom embere mozog, hanem adja ezeknek a formáknak lényegét is, a kívánatos szellemet. Az igazán «urias» még pedig finom urias magaviselet az élet minden helyzetében van itt rajzolva, még pedig élénk csevegő modorban. Felfogása néha nagyon konzervatív ugyan, s a régi formákat túl erősen akarja visszaállítani, melyeket a nálunk erősen érvényesülő demokratikus szellem kizsoritott, de olykor nagyon igazságosan itéli meg a tulkapásokat. Így p. o. igen erősen kártoztatja el az urak szürke kabátját, melyet ott is viselnek olykor, hol szalon-rokk illenék, s a frakkot nagyon gyakran felöltetné ott is, a hol a mi társadalmunk jelenleg nem szokta. De abban teljesen igaza van, mikor p. o. eltilti azon színházlátogató uracokat, kik előkelő modorukat az által vélik kimutatni, hogy ott langosan fecsegnek a közelülők boszantására, vagy a mikor megrója az anyákat, kik eseléd kísérletben küldik az utcára leánykaikat, így gondolva eleget tenni annak a kívánalomnak, hogy a leányok ne járjanak egyedül. Sokan ellenségei ugyan az olyan formalitásoknak, melyek e könyvben le vannak írva, s tán mosolyognak is, hogy erről valaki könyvet írjon, de tény az, hogy az ily formalitások megtartása sokkal kellemesebb és szebbé teszi az emberekkel való életet. Csak ne legyenek a formák feszélyezők, mint a könyv írójának szellemében véve nem is azok. A 240 oldalra terjedő kötet az Athenaeum kiadásá s ára 1 frt 80 kr.

A „Tavaszi” című alkalmi lapot, melyet a Károlyi-palotában tartandó májusi ünnepélyen fognak elárnsítani, Pulszky Polyéna urhály szerkeszti. Terjedelmére két ivny lesz, s nagy díszszel állítják ki, jeles képirok rajzaival, elsőrendű írók műveivel. Jövedelmét a gyermekkert, gyermekmenhely, bölcsőde, gyermekórház és hasonszenvi kórház javára adják. Ára csak 40 kr lesz; szerkesztője kéri az előfizetések gyors eszközését, minthogy feles számú példányok nyomtatása a jótékony czélok érdeke ellen volna. Előfizetéseket minden fővárosi könyvkereskedés elfogad, továbbá Raumann Fr. kiadóhivatala.

A jeles írók iskolai tárából, melyet az orsz. közéletanodai tanáregylet megbízásából Névy László szerkeszt, megjelent a XII. füzet, Shakespeare Julius Caesarja, Vörösmarty fordításában, Névy László által bevezetve és magyarázó jegyzetekkel kísérve. E középiskolai használatra rendelt gyűjtemény kitűnő szolgálatot tesz a maga körében s a jelen füzet alapos készletével teljesen megíti a mértékét. A bevezetés a történelmi anyagot (Plutarchos után) teljesen állítja össze, egészen a darab folyama szerint rendezve; a jegyzetek pedig kézenvezetik a tanulót a részletek megértésére. Nem szükség az irodalmi tanárok figyelmébe ajánlanunk, kik előadásaihoz a legegyszerűbb kézi könyvet nyerik benne. Ára 60 kr.

„Természettogtán”, a vizsgálatra vagy szigorlatra készülő és a művelt rend számára írta dr. Gerlóczy Gyula műegyetemi tanár; második kötet. Az első kötet, mely a természettogtán általánoságban tárgyalja, három év előtt jelent meg. A második kötet a különös vagy alkalmazott természettogtról szól, s külön-külön tárgyalja a magánogtot, az államogtot és nemzetközi jogot. Szerző sajátja s ára 2 frt 50 kr.

„Paedagogiai Értekezések” a czime egy 112 lapra terjedő könyvnek, melyben dr. Götz József fővárosi községi tanító adta ki a budapesti tanító-agyletben felolvasott vagy szaklapokban megjelent dolgozatait tanügyi kérdésekről. A kötet Hunfalvy Jánosnak van ajánlva.

Bolond Istók „Mamelukok albuma”-ból megjelent a 6-dik füzet, tizenöt kormánypárti képviselő gunyrajzával arczképben és csipős betűkben; a negyedrétii alakban, csinosan kiállított füzet ára 25 kr.

Jókai művei idegen nyelveken. Jókai „Új földesur” című regényét egy orosz havi szemle, a «Vjesznik Jevropy» (Európai Híradó) lefordította orosz nyelvre, s áprilisi füzetében közölte belőle az utolsó részt. A regény czime oroszul: «Navyj pampeszcsik». «A köszív ember fia» című nagy regényét pedig de Gerando Antonina k. a. lefordította francziára s a már e napokban meg is jelent Párisban, Ollendorfnál. Theuret Andrének, e költői szellemű regényírónak, annyira megtetszett e magyar munka, hogy most arról és Jókairól tanulmányt ír a «Revue des deux mondes» számára.

„Történelmi tár”, az akadémia történelmi bizottsága és a történelmi társulat által kiadott évnegyedes folyóirat ápril-juniusi kötete beces kiegészítő adatokat ad most is a történelmi kutatókhoz s nem egy élénk vonással gyarapítja a történelmi alakokat. Így mindjárt az első közműny is, melyben történelmünk két kiváló szereplőjének gr. Nádasdy Ferencnek és Wesselényi Ferenc nádornak levelezéseiből hoz nyilvánosságra több darabot b. Mednyánszky Dénes. Ezek mind magyar nyelven vannak írva. Dr. Károlyi Árpád folytatja a Fráter György levelezésének és egyéb öt illett íratoknak összedállítását; Szilágyi Sándor a Kemény János és Bornemissza Pál levelezését; dr. Kohn Sámuel a ránk vonatkozó héber kutorások és adatokból ismét érdekes összeállítást tesz közzé. Kisebb és nagyobb közleményeket találunk még Szabó Károlytól, Rómer Flóristól, Marczali Henrikől. A kötet ára 1 frt 30 kr.

Pályázati figyelmeztetés. A természettudományi társulat figyelmeztetést tesz közzé, hogy a társulat ez évi közgyűlésén kihirdetett 2000 forintos növénytani nyílt pályázatra az ajánlatok és tervezetek beküldésének határideje ápril 30 án lejár. A tervezetek és ajánlatok a társulat titkári hivatalába (Budapest, V., Eötvös tér 1. sz.) küldendők.

Ezer franknyi pályadíj. Az eperjesi «Széchenyikör» című közmevelődési egylet szép pályázatot tüzött ki: ezer frankot aranyban, mely összeget Szentandrassy Lajos ur, a kör védnöke ajánlotta föl. A jutalomért eredeti vigjátékok vagy színművek (nem szomorujátékok) versenyezhetnek, melyek tárgya a jelenkori társadalmi életből legyen merítve. A pályaművek, idegen kézzel leírva s a szerző nevével tartalmazó lepecsételt, jellegű levéllel ellátva 1881. január 1-ig a kör főjegyzőjéhez, dr. Berzeviczky Albert urhoz Eperjesre küldendők; máshol már pályázott művek el nem fogadtatnak. Birálásra fővárosi tekintélyes szakférfiakat fognak felkérni. A jutalmat csak abszolút becsű mű nyerheti meg, s ha ilyen nem találkoznak, a pályázat meghiusultnak fog tekintetni. A pályanyertes mű a szerző tulajdona marad, azzal a megszorítással, hogy ha a művet az eperjesi Széchenyikör adhatja elő, a szerző nem tarthat igényt a szokások szerzői díjakra. A pályanyertes művet a jövő év folyamánban Eperjesen csupán az ottani színház fölserelése javára lesz szabad előadni.

A nemzeti színházban mult vasárnapra nagy kitűzve Várdy Antalnak a Telesi-féle száz aranyos jutalmat megnyert «Tör» című vigjátékának első előadása, de Prielle Kornélia betegsége miatt későbbre kellett halasztani. — Az operánál Murzsa Ilma k. a. a «Lucia»-ban kezdte meg vendég szereplését. Mióta utolszor énekelt nálunk, vesztett hangjának esengéséből, mely az idő és ozeanokon való utazások hatásának egyformán ki volt téve. A régi jó ismerős azonban még mindig rendelkezik elég erővel és előnyvel arra nézve, hogy érdekesebb tegye a régi dalműveket, melyek lírai szerepeiben annyi diadalt aratott. Második fölépte a «Troubadour»-ban volt, s ekkor Bartolucci kisaszonnyal, (Azucena) kellett osztania a tapokban.

A népszínház e hó 21-én jubileumot tartott. «A hornelli harangokat» adták szízsandor, oly telt színház előtt, mint mikor először mutatták be. A kedvelt operettet 1878 márczius végén adták először. **

a népszínház minden eddigi darabja közt a leg-
tartósab vonzereje van. A századik előadásán Blaháné
szép koszorút és bokrétát kapott, s valamennyi szereplő
sok tapsban és érszeslet. Az előadók közül egyedül
Tihanyi az, ki mind a száz előadásban szerepelt.
Az előadás után Rákossai igazgató lakomát adott a
Szikszay-féle vendéglőben.

Salvini, a kitünő olasz tragikus, ismét a fő-
városban s a német színházban játssza. E hó 23-án
lépett föl először a «Morte civile» című darabban.
A színház teljesen őrös volt. A jeles művész érkezését
különbön semmi hír sem tudatta, s az a közön-
ség, melynek a német színház falragaszai szólnak,
nem törődik Salvinnel.

Művészeti hírek. A képzőművészeti társulat mű-
vészeti és műbíráló bizottsága elhatározta, hogy
tagjai számára jövő évi *mulapnak* Benezur Gyulak
muzeumi festményét «Szent István megkeresztel-
tését» készített el szép metszvényben és nagy alak-
ban. *Ipolyi Arnold* püspök *öttszáz forintot ajánlott*
fel pályázati díjjal a legjobb történelmi vázlatra, egy
nemzeti történeti tárgyú kép számára, mely a nyertes
vázlat alapján a társulat által a nemzeti muzeum
résztartására a művészeti megrendelést; a kész kép-
nek árára külön alkut utján történik megállapodás s
jövőre e kép mása fog a mulapnak tárgyul szolgálni.
A vázlatokra a pályázat legközelebb ki fog iratni s
a díj december hóban kiadandó. A gyűlés nagy köz-
szónéket fogadta a nagylelkű püspök ajánlatát. —
A honvédelmi miniszterium épülő palotáját, mint
hogy az építkezési költségvetés után fölösleg marad
meg, *Árpád, Hunyadi, Zrínyi, Nádasdy Ferenc* had-
vezérek szobraival fogják díszíteni. *Kis György* e
szép tehetségn fiatal szobrász, kinek a műcsarnok-
ban kiállított szoborportozta a műértők tetszését
s annyira megnyerte, szintén felhivatott, hogy
küldjön ezekhez mintaterveket. Ugyanez ut tehetség
megbizást kapott arra is, hogy a *Deák-mauzóleum*
«*Győzelem*» szobrához mintát készítsen.

Köztintezetek, egyletek.

A magyar tud. akadémia april 19-iki ülésének
tárgyait szakszerű értekezések képezték. Ezek köz-
lül a nagy közöniséget, főképp a budapestit, leginkább
Than Károly értekezése érdekelte a városligeti artézi
kut vizének alkatrészeitől. A margitszigeti és város-
ligeti hévízforrások vegytani fővonásai közösek; s a
városligeti valamivel több sót tartalmaz, s tulnyomó
benne a konyha- és glauber-só; jelentékeny szénsav-
vat tartalmaz; de hiányzik a szénsavas natrium s
kevés a kéntartalom gáz is. A víz a nem alkalikus
szénsavas hévízhez közeli sorolható, csekély kéntarta-
lommal; s karlsbadi Sprudel vízéhez csak hőmérsé-
ké tekintetében hasonlítatható; ez 73. 8, amaz 73.
92 fok meleg. — *Than* értekezésén kívül még a
következő felolvasások voltak: *Böckh* János szék-
foglalója: «*Darabok a baranyamegyei Mecsek hegy-
ség és dombvidéke jurakorszaki lerakódásainak ismeretéhez*»;
Klein Gyula tanártól az akácia (ro-
binia) közlebbi ismeretére vonatkozó adatok: «*Hogyan*
Endre kolozsvári egyetemi tanártól: «*Az*
asszociált akaratlan szemmozgások ideg-mechani-
musáról vagyis a szemizom reflex összefüggéséről
a 12 ampulla idegvégél», melyet Balogh Kálmán
olvasott föl.

A természettudományi társulat april 21-iki szak-
ülésén *dr. Rózsahegy* Aladár folytatta előadását a
temetőkről, ezuttal a keresepi temető talajzéről
szólván. E temető talaja alkalmas a holttestek felhova-
lására, minthogy csak igen kevés meszet tartalmaz.
El van terjedve az a hiedelem, hogy a temető rossz
talajvíze a környék kútjait elrontja. Rózsahegy e
tekintetben meghatározta a temető talajvíze elágazá-
sának irányát s lejtését; és valóban kitűnt, hogy a
temető talajvíze a lakottabb részek felé irányul;
azonban ezen részek kútjait sokkal szennyesebbek-
nek mutatkoztak az elemzésekkel, mint a mily
szennyes a temető talajvíze; s a miből megint az kö-
vetkezik, hogy a temető talajvíze nem szennyezti
a környék kútjait, melynek tulszennyezését más-
ban kell keresnünk. — *Exután Ballagi* János egy
készleket ismertett és mutatott be, mely a víz
tisztaságának meghatározására szolgál. Vízbe helye-
zve a mennyeire lesúlyed, azon a ponton tűnik ki a víz-
ben levő szilárd anyagok mennyisége. *Tausz* János
ó-budai polgári iskolai tanár bemutatta ama kö-
csiszoló készülékét, mely a földtani társulatnál már
dicséretre talált, mert a tudományos vizsgálódás
számára nagy gyorsasággal lehet vele hártá-
vonyos csiszolókat készíteni. A szakülés után választ-
mányi ülés volt, melyen a titkár bemutatta *Kossuthy*
Tamásnak a magyarországi dohányokról szóló mű-
véből a második kötetet, mely bírálnak adatott ki.
Maderspach Liviusról «*Magyarország vasérc-fekhe-
lyei*» már elhagyta a sajtót. Új tagot ismét 43-at je-
lentettek be, s most a társulat tagjainak száma 5300.

A földtani társulat közlebbi ülésén *Ráth* Lajos
ismertette a Zsigmond Béla által a püspök-ladányi

indóházban a tiszavidéki vasut-társaság megbízásá-
ból furt artézi kutat. Ennek mélysége 209 méter. Az
értekező ismerteté a rétegek alkatrészeit, az ott ta-
lált édes vízi átlakot maradványait, előadta továbbá,
hogy a felső rétegek is mutatják, hogy a mélyebb he-
lyeken a pangó vizek később korig is feltartották
magukat, mikből következteti, hogy ama vidék is része
az alföldi nagy betonnak. *Hlavács* Gyula értekezett
ezuttal déli Szörényemegye földtani viszonyairól.
Stern Hugó Szörényemegyei érdekes eruptív köze-
teket mutatott be; *Franzenau* Agoston pedig Fe-
renczvolgyről (Máramarosmegye) mint új helyéről
baryt és markasit, *Tausz* Ferencz egy közetcsiszoló
gépet mutatott be, melyet ő maga készített, mely
azon czélra szolgál, hogy a nagytó vizsgálat alá
veendő közetek igen gyorsan a legkisebb darabokig
csiszolhatók legyenek és így a fáradságos kézzel való
csiszolást ki lehet kerülni. Végül *Káossy* József
értekezett az ásátásokban lelt halak és azok fogairól.

Az orsz. gazdasági egyesület ötven éves jubi-
leumi ünnepét a Széchenyi-szobor leleplezési ünne-
péjét megelőző napon, május 22-én ültek meg. Az
ünnepélyes ülést előbb a városházban akarták tar-
tani, minthogy a «*Köztelek*» termében gyűjtemé-
nyek vannak elhelyezve. Intézkedtek azonban, hogy
a «*Köztelek*» termében legyen, hol Széchenyi arcz-
képét is leleplezzik, s *Majláth* György országbíró tart
alkalmi beszédet. Az ünnepélyre külön meghívják
József főherceget is.

A nemzeti muzeum éremgyűjteménye ujabban
két érdekes darabbal szaporodott. Ezek a Szent-
Benedek rendet alapító apát tizenenny százados
emlékére vert azon érmek, melyeket *dr. Kruesz*
*Kriszto*nt pannonhalmi főpátp küldött a muzeumnak
ajándékol. Az egyik ezüst, a másik bronzpéldány;
mindkettő Szent-Benedek alakjával és keresztjével
van ellátva. Ugyanezen alkalomból *Szt.-Benedek* ma-
gyar nyelven írt életrajzának egy példányát is meg-
küldte a főpátp a muzeum könyvtárának, mely mű-
vet Szentimrei Márton pannonhalmi egyháztörté-
nelmi tanár írta.

Az orsz. dalárünnepély Kolozsvárt lesz az idén.
A dalárdák szövetségének elnöke *Királyi Pál* s tit-
kára *Ábrányi Kornél* (gyárutca 5. sz.) körlevélben
hívják fel a tagegységeket, hogy május hó 5-éig
a tekintetben jelentést tegyenek. A jelentkező ver-
senyegységek tagjai száma 16-nál kevesebb s
32-nél több nem lehet. Versenydíjakat *Zimay*
László «*Mi riasztja fel a magyart*» férfi-négyese
s más magyar zeneirodalmi termékek lehetnek. Egye-
sületi tagdíj 10 frt, működő tagoké 2 frt. Az ünne-
pély napjai aug. 18—22-ére tűzettek ki.

Hunyadmegei történelmi és régészeti társulat
van alakulóban Déván. A szervező bizottság élén *dr.*
Sólyom-Fekete Ferencz törvényszéki elnök áll. Ed-
dig 25 alapító, 122 rendes és 250 pártoló tag iratko-
zott alá, ugy hogy május 13-án megtarthatják az
alakuló gyűlést.

A gyermekmenhely-egylet vasárnap tartotta köz-
gyűlését *Adlerné-Bancalari Hedvig* urhölgy elnök-
lete alatt. A gyűlés egyszerűen az egylet tíz éves
fennállásának ünnepe volt. A titkár felolvasta *ösv.*
gr. Károlyi Edéné elnök levelét, ki sajnálatát fejezte
ki, hogy betegsége miatt a gyűlésben jelen nem le-
het, egyttal köszönetet mond a fővárosi tanácsnak,
hogy a gyermekeket egészen tizenhárom éves korukig
hagyja az egylet gondjait alatt, a mi azonban új köte-
lességet, az oktatást róva az egyletre. Az évi jelen-
tést szerint az egylet tavaly 268 gyermeket gondo-
zott, még pedig saját költségén 65-öt, a hatóságok
költségén 203-at; meghalt 45 gyermek. Bevétel a
lefelety évben 44,785 frt és két darab arany volt, ki-
adása 41,595 forint; a vagyon összesen 57,115 frt.
Végül választások voltak. *Adlerné* urhölgy ismét
megválasztott alelnöknek.

Az anti-semita liga, melyet Istóczy szervezett,
egész csendben megalakult, de — a mint mond-
ják — nagy tevékenységet fejt ki. Az ősszel lapot
is ad ki, mely az egylet elveinek és érdekeinek lesz
hivatalos közlönye. Vidéken eddig mintegy 16—18
fiók-egylete alakult a nagyobb városokban, s ezek
őszeköttetésben állnak a központi irodával.

Mi ujság?

* **Magyarországi kivándorlók Amerikában.** Mint
egy amerikai barátunk lapunkat értesíti, ott nagy
számban kötnék ujabban partra a magyarországi
kivándorlók. Egyes csapatokat látni naponként kü-
lönösen New-York utcáin, fel s alá bolyongani, oly-
kor a gyárakban és malmokban, mások építkezé-
seknél mint napszámolókat. Munkakeresetökben
nagyon megakadályozta őket az a körüljárás hogy

nem tudnak sem angolul, sem németül, de még csak
magyarul sem, mert az illetők többnyire tótok,
Eperjes vidékéről, s *Zemplén- és Abaujmegyéből*.
Azonkívül nagyon szegények, és reá vannak szo-
rúlva, hogy napszámmal keressék kenyerüket. Ha
csak egy kis vagyonkájok lenne is, elhagyhatnák
New-Yorkot, mely nem nekik való hely, s mint far-
merek telepedhetnének meg valahol. Az Egyesült-
Államok kormánya ugyanis minden leteleplőnek
ad 160 acre földet ingyen, adómentesen, az illetők
csak arra kötelezi magát hogy 5 egymásután való
évben a földet művelni fogja. Tót parasztjainknak
tehát csak annyok ha lenne, a min egy pár ökröt s
ekét vegyenek, s eléljenek aratásig, már is jobban
kijöhetnének mint napszám utján. Azonban őket
rendszerint a közvetlen éhség hajtja el hazulról, s
mire oda érnek, nincsen a világos semmijök. Mint
levelezőnk írja, eddig is szorgalmas, rendes és tör-
vénytisztelő munkásoknak mutatnák magokat, mi-
nél fogva szívesen alkalmaznák őket ott, hol nyelvi
járatlanságuk ebben nem akadály.

A «*New-York-Herald*» april 5-iki hozzáuk be-
küldött száma is megemlékezik a szerencsétlenek-
ről. Főlkereste őket e lap közlése szerint *Rutkayné*
asszony is, *Kossuth* Lajos nővére. De ő sem
igen tudott velők beszélni, miután magyarul tud
nem akadt köztök. Egy ottani hazánkfia a mis-
kolezi származású *Heiprin*, ki különben is nyel-
vezési dolgokkal foglalkozik, s érti nyelvöket is,
sokat fáradozott, hogy kellőleg elhelyezze őket, mi-
ben segítségére volt egy-két magyar egylet is (kivált
a clevelandi), valamint a csehek és galicziaiak is,
kik ott már régen letelepültek, s értik annyira
mennyire a tót nyelvet. A nagy közöniség előtt ma-
gyarok gyanánt szerepelnek, s furcsán reprezentál-
ják nemzetünket az újvilágban, hol ez az első sa-
patos kíváncsiok hazánkából.

A királyi pár, hir szerint, május hóban, a lö-
versenyek idejére Budapestre jön. A királyné a
bécsi löversenyek után Ischlebe tér, s ott tölti a
nyarat.

Gr. Széchenyi Béla kínai expedíciójáról rész-
letes hírek érkeztek, melyek megerősítik, hogy a
gróf és kísérei csakugyan nem juthattak *Khinából*
*Thibet*ben keresztül Indiába, mely utat európai még
nem tehethe meg a lakosság bizalmatlansága miatt.

September 26-án ért az expedíció *Ching-tu-
fuba*, *Sechen* tartomány fővárosába. Október 17-én
Ya-chamba és október 24-én *Ta-tsien-luba*. *Thibet*
határig jutottak. Eddig az expedíciót egy katonai
csapat kísérte, mely se nem használ, se nem ártott,
s minthogy az uton mindenütt béke volt, a katonas-
ág inkább a kínai kormány udvariasságát képví-
selte Széchenyi gr. iránt. *Ta-tsien-lutól* kezdtek
a harczi hírek szállongni, melyeket a kínai kor-
mány terjesztett és nagyobbitott legjobban, hogy
Széchenyi gróft *thibeti utjáról* visszariassza. Min-
denütt keringtek ama rémes hírek, hogy a *thibeti*
hatóságok díjakat tűztek ki az idegenek fejére, sőt
hogy a «*vad tangutok*» az utakon leshelyeket is ké-
szítettek. Végre a *Ta-tsien-luban* székelt katolikus
püspök is felszólított, hogy Széchenyi gróft ter-
véről lebeszélje. Széchenyi gróf azonban a kínaiak
minden ékesszólása mellett megmaradt elhatározá-
sánál, hogy *Thibetbe* megy. Ekkor a kínaiak más
intrigákhoz folyamodtak. Ezt bizonyítja a gróf
kínai tolmácsának egy levele, melyet az testvéré-
hez *Shanghai*ba intézett. Sötét színekkel festi a
thibetiek bösz szándékait s megírja, hogy e matti
félelmében ő már beteg is lett és bcsutott mond a
grófnak. Széchenyinek egy szolgája, *Kung-ki*, szintén
megvált az expedíciótól. A kath. missziótól
Thang nevű új kínai tolmácsot kapott a gróf és
ezzel nov. 12-ikén elérte *Bathangot*. 16-án *Chung-
tuba*, 18-án pedig *Lithang* város határába érkezett
az expedíció. A legutolsó tudósítás egyszerűen je-
lezte, hogy Széchenyi gróf lemondott *thibeti utjáról*
és december 15-kén *Bathangból* *Chung-tienbe*
ment, hogy *Yün-nau* tartományon át Indiába
jusson.

Széchenyi egyik kísérelő, *Lóczy* Lajos fiatal
tudós *Heran* Otóhoz *Szuezból* levelet intézett,
a melyben tudatja, hogy e hó végén remél magyar
földre lépni. A szakkörökben mozgalom indult meg
a végből, hogy *Lóczy* Lajos minél melegebb fogad-
tatásban részesüljön. *Széchenyi* gróf, *Lóczy* levele
szerint, *Bhamóban*, a *khina-birmai* határon, vadás-
zat kedvéért telepedett le, azután még Indiában is
fog vadászni. *Lóczy* és *Kreitner* főhadnagy *Bhamó-
ban* váltak el tőle, hogy haza siessenek. A megtett
ut 1360 mértföld s az utazók rendezett jegyzetekkel
térnek vissza.

A kolozsvári egyetem a budapesti egyetem év-
százados újáalakításának május 13-ikán tartandó ün-
nepélyen küldöttség által fogja magát képviseltetni.
A küldöttség *dr. Brassai* Sámuel rektor vezetése
alatt a négy kar dékánjából: *dr. Jeney* Viktorból,
dr. Ajtai Sándorból, *Szász* Bélából és *dr. Fabinyi*
Rudolfból s a csatlakozó tanárokból fog állani, kik
az egyetem üdvözlő iratát nyújtandják át.

Dr. Rózsay József budapesti főorvosnak a köz-
pályán 30 évet meghaladott működése elismeréséül
a terevárosi polgárok e hó 24-ikén ünnepélyre ké-
szültek az «*Erzsébet*» nevű szegény-házban. Ez al-

Arany János új fényképei, melyek a nagy költő
szívességéből a magyar írók segélyegylete javára
jövdelemnek, már kaphatók *Ellinger* Ede fény-
képezésnél s általa több kereskedésben. E képek kü-
lönös gondal készültek s kitünően sikerült arcz-
mások. Nagy negyedrétű példány, minő szobafalak
díszére szolgál, hat forintért kapható, ezenkívül
van kisebb alakú 1 frt 50 krért. A ki a «*Toldi*»
költőjéről jó arczképet kíván szerezni (s azt hisz-
szik, hogy sokan kívánnak), az szerezhet most oly
módon, hogy egyszerűen előmozdítja az írók se-
gélyegyletének ügyét is. *Ellinger* Ede fényképező
műtermében *Arany János*nak egy nagy színezett
mellképe is készült, mely pompás aranykeretben
s foglalva s kaszinó, köztintezeti termeknek is díszére
válnék. Ez csak egy példányban készült s élethűsége
kifogástalan.

Az eperjesi „Petőfi-hárs” sorsa. Petőfi kevéssel
a forradalom előtt, beutazta a felvidéket, hol *Keré-
nyivel* és *Tompáyi* hosszabb ideig mulatott. *Eper-
jesen* egy kert vén hársa alatt szökött találkozni a
három jó barát, mert ez volt Petőfi kedvenc helye.
Három évtizeden át *Petőfi-hárs*ának hívták a szép,
duslombú fát, az eperjesi tanács pedig emléktáblá-
val jelölte meg. A kert nem régebben birtokost ese-
rített, a gör. kath. püspökség tulajdona lett, s a
hársat, mint gyümölcsöt nem törtm fát, kivágták.

A hazai műiparnak nagy dicséretre yálak az a
díszes templomi szék, melyet a *Kézmárczky* család
készíttetett a fővárosban *Kézmárczky* *Román* szepesi
nagyrepóst számára, ki e napokban ülte meg fél-
százados papi jubileumát. A renaissance-stylen ké-
szült díszes nagy szék díofából van; *Schickedanz*
Albert iparmuzeumi titkár rajza után *Kutschera* *Já-
nos* végezte a műfaragásokat, *Sipos* *Albert* pedig az
asztalos munkákat. A nagy szék mellett két alacsony,
de szintén mesteri faragású minisztránszék látható.
Mind a hármat pompás vánkoss élnkénti, meggyiszin
atlaszra alkalmazott himzett díszítéssel. A nagy vánkoss
az iparmuzeumban levő 16-ik századi minta után
Schickedanz műve. A díszes műdarabot a szepes-
helyi székesegyházban helyezték el, szemben a püspöki
ülésszékkal. A fővárosban a család egyik tagja, *dr.*
Kézmárczky *Tivadar*, e kitünő egyetemi tanár és híres
nőorvos lakásán számos műértő megtekintette
és nagy dicsérettel nyilatkoztak róla.

Elhunyt jelesek emléke. *Toldy* *Ferenc* sirjára
a héten helyezték el a díszes emlékkövet, melynek
fölrata ez: «*Toldy* *Ferenc*nek, megalapítójának,
emelte a *Kisfaludy-társaság*.» Az ünnepélyes felava-
tást májusban tartják meg. — *Deák* mauzóleumán
is nagyban dolgoznak a temetőben de e nagyobb-
szerű emlékmű csak két év múlva készül el. —
Sentes város pedig *Horváth* *Mihály* szülőházát je-
löl meg emléktáblával, s addig is, míg a tervezett
szobrot fölláthatnák, a jeles történetirő arczképét
rendelik meg a városi gyűlésterem számára.

Vámbery felolvasása Londonban. Londonban
nagy érdeklődéssel hallgatták *Vámbery* hazánkfia
felolvasását a «*Society of Arts*»-ban. A közép-ázsiai
viszonyokról, az orosz és angol hatalom érintkező
határaitól szól; s nemcsak az angol lapok, hanem a
németországi lapok is nagy dicsérettel emlékeznek
meg e felolvasásról, kiemelve, hogy *Vámbery*, ki nem-
csak Európát ismeri, hanem beutazta Közép-Ázsiát
is, jól ismeri annak népeit, nyelvét, összekötteté-
seiről fogva sokkal illetékesebb az ázsiai viszonyok
megítélésére, mint az államférfiak. Az Angliában je-
lenleg beállt nagy politikai fordulat visszhangja e
felolvasás alatt is nyilvánul, mert mikor az oroszok
nagy Angliát fenyegető hatalmát említette, tiltakozó
felszólalások is hangzottak; de ezért *Vámbery* min-
den utalása a moszkovita terjeszkedés veszélyes vol-
tára, általános zajos tetszést keltett.

A kolozsvári egyetem a budapesti egyetem év-
százados újáalakításának május 13-ikán tartandó ün-
nepélyen küldöttség által fogja magát képviseltetni.
A küldöttség *dr. Brassai* Sámuel rektor vezetése
alatt a négy kar dékánjából: *dr. Jeney* Viktorból,
dr. Ajtai Sándorból, *Szász* Bélából és *dr. Fabinyi*
Rudolfból s a csatlakozó tanárokból fog állani, kik
az egyetem üdvözlő iratát nyújtandják át.

Dr. Rózsay József budapesti főorvosnak a köz-
pályán 30 évet meghaladott működése elismeréséül
a terevárosi polgárok e hó 24-ikén ünnepélyre ké-
szültek az «*Erzsébet*» nevű szegény-házban. Ez al-

kalomra elkészítették arczképét, melynek leleplezé-
sekor *Hoffmann* *Pál* egyetemi tanár és képviselő tart
beszédet, a hatóság nevében pedig *Ráth* főpolgár-
mester és *Gerlőczy* alpolgármester üdvözlők *Rózsayt*.
Este lakoma lesz a Hungáriában.

Egy magyar festő hagyatéka. *Paál* *László* ifju
festő hazánkfia, ki hosszabb ideig *Párisban* tartó-
zkodott, mint tudva van, ott elmérek áldozata lett.
Hátrahagyott festményei most árvereztetnek *Páris-
ban*. *Wolf* *Albert*, a hírneves író, a «*Figaró*»-ban
igen rokonszenves cikket szentel *Paál* emlékének,
s fölemlíti, hogy ő huszadmagával egy-egy képét
megszéri.

A kőrműzbányai földcsuszulás. *Kőrműzbányán*
a már többször említett föld-csuszamlás által támadt
repedések miatt a plébánia-templom annyira megsé-
rült, hogy le kell bontani. A sirböltből a csontokat
és koporsókat átszállították a temetőbe. A földcsu-
lás már négy hónap óta tart, szerencsére most kis
mértékben.

Uj cseppkő-barlang. A mehádiai fürdőben új
fogadót s villát építve, az alapok letételénél a mun-
kások 150 öl területű cseppkő-barlangra akadtak,
mely tudományos tekintetben igen érdekes lehet,
mivel özvénvizeletű állatok csontjai nagy számmal
találtak benne.

Nagy tűzvész pusztított e hó 21-én *Paks*on,
melynek legszegényebb népeség által lakott részén,
az alsó-városban, a nádfelelű házakból mintegy 150
vagy még több is hamvadt el. A lángok dühöngése
délutól est 6 óráig tartott. A sopronmegyei *Szőcse*
községben pedig 16 ház égett le, s hét emberélet is
oda veszett.

A siami király: *Somdet* *Fra* *Paramindr* *Maha*
Chulalongkorn hir szerint június vége felé jut el
Bécsbe, a jövő hóban megkezdődő európai körútján.
A király 1853. szept. 21-én született s 1868. okt.
1-én lépett trónra atyja után.

Vasut a Vezuvra. E hó 13-án tették meg az
első próbát a *Vezuvra* vivő vasuton, és május első
napján a rendes közlekedést is megnyithatják rajta.

Az Anglia és Afrika közti táviró-vonal, mely
csak nem rég készült el, s az ocean mélységeiben
kötli össze Britanniát a Jöreményfokkal, megsérült,
s mint egy természetudományi közlöny írja, a sé-
rülést egy tengeralatti tűzhányó idézte elő, mely
körülbelül tíz angol mértföldnyire az afrikai tenger-
parttól, illetőleg *Zanzibartól* fekszik. A szigetben csak
csekély földrengés volt érezhető, de ugyanakkor a
táviró-huzal megtárgadta a további szolgálatot,
holott ez addig a legjobb állapotban volt. A köze-
lebbi vizsgálódás után kitűnt azonban az, hogy a kabel
megsérült s hogy eredeti fekvőhelyétől néhány
mértföldnyire tovább vetetett. Ez az első ily eset,
mely a tenger alatt levő távirók történetében
előfordult.

A bécsi lovagjáték egyike volt a legfényesebb
látványoknak, még az ilyenekhez hozzászoktatott
császárvárosban is. *Petőfi* pompa, gazdaság és elő-
kelőség egyesült a carrouselben, melyet háromszor
ismételtek, s ez előadások jövedelme 45,000 forint.
A kiadások levonása után 25,000 frt jut jótékony
célokra.

A győri eset miatt az igazságügyminiszter viz-
sálatot rendelt el, s azt *Kozma* főügyész teljesíti.
A bécsi orvos-egylet e feltűnő esetet vita tár-
gyává tette, s ekkor a nagytekintélyű *Billroth* ugy
nyilatkozott, hogy az orvosok nagyon sokszor vol-
tak már oly helyzetben, mikor a jelenségek után ki-
mondták a halál bekövetkezését és csalódtak. A győri
eset — ugy mond — újabb bizonyíték annak, hogy
a tudomány hiányos s hogy a halál meghatározására
föllállított tételek nem csaltatlanok.

A tavaszi gyógykezeléshez már régóta hasz-
náltatik a gieszhübi savanyúvíz, mely különösen
a légzési szervek gyengeségeinél, epe-, vese- és
hólyag-hurtnál stb. mindig mint a legjobb és leg-
hatalmasabb előzetes- és segélyszerszám bizonyult
a folytatolagos karlsbadi fürdő-idenyhez.

Halálozások.

Elhunytak a közlebbi napok alatt: *Kusp*
Vinocz, Somogyemegye egyik kiváló férfa, kinek el-
hunytát a megye értelmisége máltán fájálja, 75 éves
korában *Fajszon*. — *Kacsóvics* *Iván*, volt honvéd-
ezredes, a debreczeni honvédegylet elnöke, nyug.
cs. k. kapitány, városi bizottsági tag, s közszeret-

ben élt polgár, 71 éves korában *Debreczenben*. —
Horváth *József*, *Abaujmegye* *Buzita* községének 80
éves plébánosa, ki fölszázadig volt híveinek derék
pásztorja, s működését azzal tette emlékeztessé,
hogy az egykor tótajku *Buzita* község most többé
letesen magyar, valamint a hozzá tartozó főköz-
ségek is. — *Hiripi* *Szűnyvi* *László*, Szatmármegye
veteránja, széles kiterjedésű család tiszteltemlő
feje, 81 éves korában *Hiripen*. — *Görög* *István*, a
sepsi-szentgyörgyi ev. ref. «*Mikó-tanoda*» jeles kép-
zettségű igazgató tanára 40 éves korában. — *Dr.*
Pop *Péter* az általános munkás betegsegélyző egy-
let orvosa *Budapestben*. — *Ferenczy* *László*, 40
éves korában *Budapestben*. — *Koppi* *József* nyug-
almazott tábornok, és neje *NEYMAYER* *ANNA* ugyanegy
napon *Budapestben*. — *Dombóri* *KORNÉLY* *DÉNES*
abrudbányai lelkes s bányavideki r. kath. főesperes,

Uj találmány!

Minden eddig ismert írás, rajz, terv, hangjegy, stb. sokszorosítási mód között a leggyorsabb, legtisztább és legolcsóbb eszköz a csász. kir. kizárólag szabadalmazott

Phönix sokszorosító lapok.

(KOMÁROMY M. szabadalma.)

Ezek mellett nemcsak a tinta maradvány kimosásának szüksége eszik, de mit semmi más készülék lehetővé teszi, két illetve négy tele írt iv-oldalt együttes sokszorosítását. Egy és ugyanazon lap, feltéve egész terjedelmében, 12-15-ször használható újból, mindenkor 60-80 tiszta másolatot ad és így összesen 1000 felül. — A közügyek eljárási alkalmával a Phönix lapok a legjobb eredményt nyújtalmazzatnak.

Az árak laponként:

- 1. sz. Nyolczadrét 16-24 cm. ... -40
- 2. sz. Negyedré 25-32 cm. ... -70
- 3. sz. Bélyegnagy. 24-37 " ... -80
- 4. sz. Nagy íródal 23-45 " ... 1.20
- 5. sz. Median 32-48 " ... 1.50
- 6. sz. Bély. egész iv 36-44 " ... 1.50
- 7. sz. N. íródal " 41-54 " ... 2.-
- 8. sz. Median " 48-61 " ... 2.50

Phönix-tinták:

üvegenként és pedig: viola, 40 kr. vörös, zöld, kék és fekete 50 kr.

Leírások és árjegyzékek kívánatra mindenkin ingyen és bérmentve, szívesen megküldetnek.

m. kir. udvari papir-, rajz- és festőeszköz-kereskedése

Egyedüli főraktár: SEEFELNER J. L.

Budapest, IV., váci utca 9.

!!Majdnem ingyen!!

A nemrég megkötött nagy britannia-erzéstényár-felcsapás óta folyó a következő 42 db kiválónak jelle britannia-erzéstényár-rajzot csupán 6 frt 95 krajczárért, mint az előállítás költsége alig negyed részéért, adjuk, tehát majdnem ingyen és pedig: 6 db. kitűnő állattal kész, britannia-erzéstényár-rajz, valódi angol angol pengével.

- 6 db. legfinomabb villa, oritannia-erzéstényár d. rabdól
- 6 db. nehé britannia-erzéstényár evőkannál
- 6 db. britannia-erzéstényár kávécannál, legjobb minőség.
- 1 db. tiszta britannia-erzéstényár tejszedő.
- 1 db. nehé britannia-erzéstényár levestető.
- 6 db. britannia-erzéstényár kényugtató.
- 6 db. felszolgáló tálcza, legfin. horonylva.
- 3 db. britannia-erzéstényár pohárkanna.
- 1 db. ritama-erzéstényár tőmör kenyérszár.
- 1 db. határozott britannia-erzéstényár gyertyatartó.
- 1 db. oritannia-erzéstényár asztali cseregyűjtő, ezüst hangyal.

42 db. Valamennyi 45 tárgy a legfinomabb britannia-erzéstényár van készítve, a mely az egyetlen, a világon létező fémek között mely örökké fohéren marad, s a valódi ezüstöt 20 évig használhat után sem különbözethet meg, amíg a kezesség le van állítva. Csak és egyedüli megrendelői hely a cs. k. osztrák-magyar kassai kormányok részére: 5768

Főraktára az első angol britannia-erzéstényár-rajznak: BLAU & KANN, Bécs, I. Elisabethstrasse, Nr. 6. Szállítka postautánvaló mellett

Telofautóit 1 et rek számára 50 frttól 100 frtig, gyermek-kocsikat, előszőrű és székcska 5 frttól 50 frtig, kerék-székcska 100 frttól 200 frtig, padokat 6 frttól 25 frtig, székcska 3-6 frtig, asztalokat 10-20 frtig. Arnyékszék deszkákat, védelm a léghuzam ellen, 8 frttól 10 frtig, ezüstváza vasgagat ajálal az 1-6 magyar vasbutor gyári raktár Feiweil Lipót, Budapest, hatvani utca, Ferenz-1800 ez ak-házára.

Dr. Stahl-féle REMEDIUM universale.

Fejlemthetetlen gyógyerejű mindennemű gyomorhajban kiváló orvosoktól ajánlva, leginkább: gyomorfájás, étvágytalanság, rossz emésztés, mind, fehérvérűség, fehérvérűség, bélgyulladás, hányinger és hasmenés, gyomor- és hólyagbetegségek ellen; külső szer tengeri betegség és kolera ellen; vérszegénység, sárgaság és sápkór, ideggyengeség, álmatlanság, káros és neml rütyögés és magtalanság esetén. Ezen remedium igen ke lemessen bevezető évezeti cselek, és valóban csodálatos élettani minőségűt fogva általán véve egy háttartásból sem szabadna hiányoznia. Uradok, vadászok és gyaloglások alk lmalval különösen csodálatos. Egy eredeti üveg (törvényesen védve) 1/2 literrel 1 frt; egy lada, 12 üvegűl frt 10 40

Örömmel bizonyítom, miszerint az Ön által készített Dr. Stahl-féle Remedium univerzale nálam gyomor- és bél-betegségben, renyhá emésztésnél és vérszegénység állapotnál kitűnő szerként hatott, úgy hogy a szenvedő emberiség érdében azt a legkegyesebben és legbehatóbban ajánlhatom. Dr. Schumann, es k. rendőrségi orvos. Valódi mi ósághoz megrendelheti Russ Károly utódja (Czerny Ant. J.) labora oriumában Bécs, I. Wallfischgasse 3 s a raktárakban: Budapest-Török József gyógyszer, király utca 12 Radoceay es Hányay, koronaherceg-utca, a lamiit sok más jónevű gyógyszerészek, gyó ykésimány-ladók és kereskedő-nél. 5696

Egyetlen megpróbált és jónak bizonyult SZEPLŐ ELLENI KENOCS, (Sommersprossen-Pomade) minden barna foltok és bőrtisztalanságok mellőzésére. Kapható utánvaló: Bécsben, a Friseur-Malon által IV. Bar abtengasse 12. sz. Egy üvegűl ára 2 frt.

Az ifjuság szépségét

a legkésőbb aggrigorig megóvhatni minden hölgy

RAVISSANTE

du dr. Lejosse á Paris hivatalosan megvizsgált egyetlen ártalmatlan bőrápoló szer által. Paris, London, Bécs, Budapest legelső hölgyvilágának legértékesebb foltleltika a fiatal kor frk-ségének az aggrigorban való megtartása: ezerszeresen jónak bizonyult, és mint első szereplő szer egy hölgynek pipere-asztaláról sem szabad hiányoznia. Egy nagy eredeti üveg ára frt 2 50; használati Egy kis eredeti üveg ára frt 1 50; utatallal. Kapható Török József gyógyszer.

MATTONI-féle

GISSHÜBLI

legtisztább égvényes savanyúvíz. Édecsek, emésztési és mellgyógyyszer. Saját raktár-helyiségek: Budapest, Ferenz József-tér 3. (Diana-fürdő.) 5800 Bécs, Maximilianstrasse 5, Tuchlauben 14. Készletben valamennyi ásványvízkereskedés a gyógyszerárban.

Asztalos és kárpitos

butorok ujházásoknak, vendéglő, fürdőintézetek és nyári-lakások tulajdonosainak kézpénzfizetés mellett szállítanak: 5812

1 halászobna-butorzatot, mely 3 ruházatként, 2 szék, 2 jélt szék és 1 moszdó szék rényből vésett munka 80, 1 5, 130, 150 és 200 frint, a legfinomabb akott munka 229, 250, 300, 400 frt, a legfinomabb. 1 étterem-butorzat 1 kr-lencs, 1 francia asztal, 6 ebédlő-szék, 1 szék, 1 tükör 100 frt, 130, 200 frt, rasott munka 300 frt, 350, 400 frt, tölgyfa 600, 600, 700 frt Salon-butorzat, saját gyártmány: 1 rips garnitúra ... 100-120 frt; 1 szék és garnitúra ... 150-200 " 1 seym garnitúra ... 140-200 " 1 bouret garnitúra ... 150-200 " 1 francia garnitúra ... 250-300 " Továbbá elvállalunk függöny- és redőnyöskéket. Nagy raktár tükör, hajlított nádeszék, valamint minden kigondolható eszteregályos munkákból. Vidéki megbízások utánvél mellett is teljesítetnek. Oppodi és Ellenberger. Budapest, Deák-utca 5. sz. I. emelet.

GICHTFLUID

von FRANZ JOH. KWIZDA K.K. HOFLIEFERANT.

gek sora óta kiprobálva mint kitűnő szer köszvény és csig. fezemadások, az izmok és idegek feszessége, véraláfutások, zúzódások, a bőr érzéketlensége, továbbá helyi göresök (lábikragrés), idegfájdalmak, s hosszabb ideig tartó bekötések által származott dagasztok ellen; foként pedig nagyobb fáradságok és gyolglások előtti és utáni erősödesre, stb., valamint aggkorban beállott erőtlendésnél.

Valódi minőségben a következő gyógytárakban: Budapest-Török József, Eszéken Dienes S. G., Pozsonyban Pistorý Bódog, Nagy-Szebenben Morseher W. F., Zágrábra Mithbach Zsigmond.

Főraktár Kwizda Ferenz János, csász. kir. udvari szállító- és kerületi gyógyserésznél, Kofacsburgban. Ára egy üvegnek 1 frt o. é.

Ezenkívül a koronaországok valamennyi város és mezővárosában léteznek raktárak, melyek időnként a vidéki lapok útján közhírre tétetnek.

Ca. k. kizáról szab. újonnan javított RUGANYOS SÉRVÖTÖK.

A legújabb találmány a Bécsben, amerikai tudor után újonnan javított ruganyos sérvköb Politzertől, ép gyurak, valamint nők és gyermekek számára; rugók nélkül, tiats gummiból művészeleg szerkesztve, s szon csaj van, ho y még a legdültebb sérvet is a legrovidebb idő alatt egyforma helyesbe hozza, és ép ugy napok, 1-gyárasztóbb munka, vagy sok járulás m llet, mint szintén éjjel alvással is használható, anélkül, hogy a sérvben szenvedő hivatásában a legkevésbé is akadályozva lenne. Nagy haszonnal jár, ha éjjen át is a testen marad, miután ekkor kiváló, n jó és kelle ne nyomást eszközöl a szenvedő részekre.

Árak: egyszerű 6-7 frt, kettős 10-11 frt; gyermekeknek fél-vel olcsóbban. Nagy raktár angol és francia asztal sérvköbök, suspensoria kóbból, szöve, gummiból, valamint a arvasbőrűl is. A arvasbőr és gummi suspensoriumoknak az a céljuk, hogy a terjedő megakadályozják. — Műfészkedők, léghárnyak, ágybetelek, hónapzsám-eressyek, készletűek, gummi harisnyák és minden gummúra-cikketek. Sérvköbök megjelölendő, ha jobb, vagy bal felől vagy kettős legyen, s egy szótan a derék lötsége is. Megrendeléseket utánvél melle t p a fordultával esztől 514 csász. kir. kötelékkészítő, Budapest, Deák-Ferenz-utca. Pollitzer Mór

Minden haszonnal, benyákkódásba, érvágytalanság, gyomorhuruban, teluvalokodásban, szédülésben, válókában, aranyerben, bőrkütszekben, sárgaságban, apátáságban, köcsvényben, vakorásban és vesehajban szenvedőknek a már 90 éven át jónak tapasztalt

FRIEDRICH JANOS

gyógyszerésztől Malaczkán (Pozsony megye) való, a leghatásosabb kárpáti gyógyfűvekből készített általános egészségi labdacscok

ajánlatnak. — Egy doboz 15 labdacscsal 21 krba jó; egy tekercs 6 dobozzal 1 frt 5 kr., postán 1 frt 10 krba jó. — Kevesebb mint egy tekercs nem küldetik szét. Raktárak kizárólag csak Budapestben, Pataky Károly gyógyszerész urnál, Sréchenyi sétány az új épülettel szemben. Pozsonyban Pistorý Bódog gyógyszerész urnál; Szegeden Kovács Albert gyógyszerész urnál; Temesvárott Terezy István gyógyszerész urnál; Szabadkán Galh György gyógyszerész urnál; B. aha Badics Elek gyógyszerész urnál. Debreczen Michálovits István gyógyszer. urnál.

Ujabb elismerő iratok. Nagyon szívesen köszönjük a labdacscokat, a mit már tetszett küldni, pedig sokat használt beljéle a mi öcsőseink, a ki azok nekül már réven meghalt volna. Saima-Lehotka 1879. febr. 17. Batori Katica.

Nem találunk szavakat, melyekkel köszönhetünk szívességet, melylyel viselték a szenvedő emberiség irányában. Az ön labdacscainak hathatós volta nálunk is fényesen bizonyult be, hála istennek azokkal lekonyult kigyógyítottak, azért azóta több beteg is hozta. — Csömöt 1879. febr. 12. Gutman József. Fogadjon legbehatóbb köszönetemet a labdacscok bízalatos gyógyerővel bírnak. — Tizsa-Nans, 1879. febr. 11. Brüll Zsigmond.

A szenvedő emberiség érdében tudatom tisztelt uraságod, hogy uraságodtól meghozott labdacscok, nlam, egy 75 éves embernek, ki már 30 évek letolyta alatt az aranyért felelt sokat szenvedett, igen jó hatást eredményeztek. Balassa-Gyarmat 1878. nov. 22 én Pongrácz Károly, kir. tanácsos.

A nékem nem régiben küldött labdacscok, gyomorfájás és székrekedés ellen nálam igen jó hatással voltak; szomszédom neje már hosszabb idő óta szenved soses lab dacscok; én ki-erősen ajánlom neki három doboz labdacscot, s már a hatodik napon áldotta szomszéd, miután lábára sokkal kevesebb szenved, s a leg ércs már fájdalmat; s nének azgy anyja is hosszabb ideje fejedőből n szenvedett, s most a labdacscoktól is a meggyógyult. Kerek ismét a labdacscokból Remélem, hogy vidékükön rövid idő múlva számos me rendését is kapni, mert labdacscal valóban nem alapszának szédülésben. — Wartberg 1878 febr. 2. Kovács József, gróf Pály érdese.

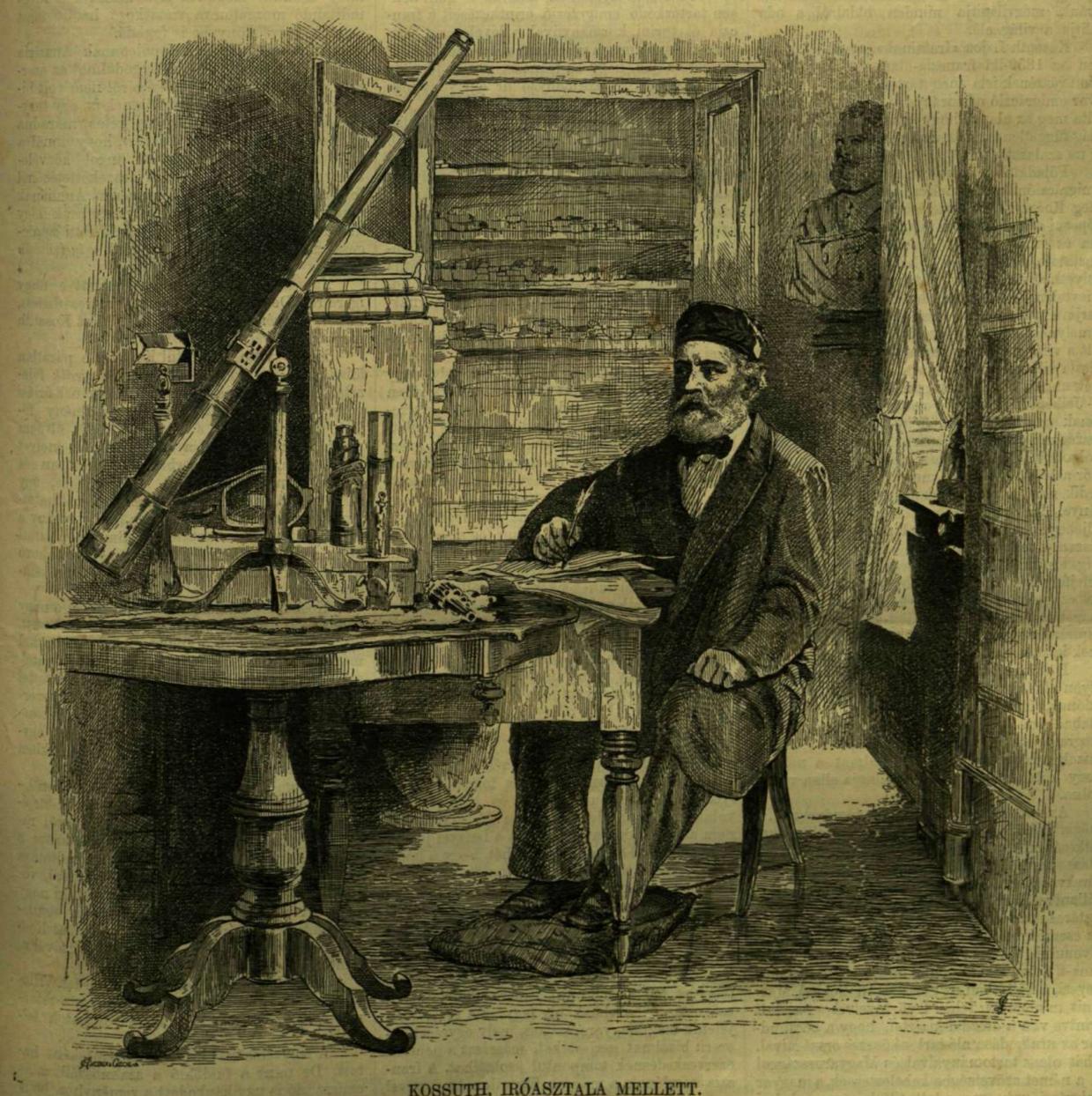
Miután már különböző szerkeket használtam, kísérletet tettem az ön labdacscival 2 éves gyomorhuruban álltam, s hála istennek két tekercs a labdacscokból egész-egyetem visszaadt, minék következtében ajánlom azokat minden betegnek ügyembe. Kurth, 1878. július 7. Heszek József, bíró.

Alulírott szívesen nyilvános köszönetet mondok a labdacscok által elért eredményért. Miután a labdacscokból egy tekercset bevettem, egészen hálá istennek, visszajött, dacára, hogy már asz előtt n bny évig hasztalan kerestem segítséget mindentől. Nagylak, 1878. augusztus 29. Badix János, cipészmeester

VASÁRNAPI UJSÁG

BUDAPEST, MÁJUS 2. XXVII. évfolyam.

KOSSUTH, IRÓASZTALA MELLETT. BERTHELLI-SOTTNERI FÉNYRÉPE UTÁN RAJZOLTA GYULAY LÁSZLÓ.